

**GRUPA KAPITAŁOWA
PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁU
SPOŻYWCZEGO „PEPEES” S.A.**

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017
DO 31 GRUDNIA 2017**

**SPORZĄDZONE WEDŁUG
MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
W WERSJI ZATWIERDZONEJ PRZEZ
UNIEŃ EUROPEJSKĄ**

28 marca 2018

INDEKS DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM..	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
WYBRANE DANE FINANSOWE W PRZELICZENIU NA EUR	9
INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	10
1. Informacje ogólne dotyczące jednostki dominującej	10
2. Informacje dotyczące okresów sprawozdawczych	10
3. Struktura Grupy Kapitałowej	11
3.1 Struktura grupy kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 r.	11
3.2 Podstawowe informacje finansowe dotyczące podmiotów powiązanych.....	11
3.3 Zmiany w grupie kapitałowej.....	12
4. Istotne zasady rachunkowości.....	12
4.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	12
4.2 Zmiany zasad rachunkowości	12
4.3 Korekty błędów poprzednich okresów	12
4.5 Zasady konsolidacji.....	13
4.6 Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych	13
4.7 Rzeczowe aktywa trwałe.....	13
4.8 Wartości niematerialne.....	14
4.9 Wartość firmy	14
4.10 Prawo wieczystego użytkowania gruntów	15
4.11 Nieruchomości inwestycyjne	15
4.12 Inwestycje	15
4.13 Zapasy	16
4.14 Aktywa biologiczne	16
4.15 Należności krótko- i długoterminowe.....	16
4.16 Transakcje w walucie obcej	16
4.17 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	17
4.18 Rozliczenia międzyokresowe.....	17
4.19 Kapitał własny.....	17
4.20 Kredyty bankowe i pożyczki.....	17
4.21 Koszty finansowania zewnętrznego	18
4.22 Odroczony podatek dochodowy	18
4.23 Świadczenia pracownicze	18
4.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	18
4.25 Rezerwy	19
4.26 Rozliczenia międzyokresowe bierne.....	19
4.27 Utrata wartości aktywów.....	19
4.28 Leasing	19
4.29 Uznawanie przychodów	19
4.30 Pozostałe przychody operacyjne	20
4.31 Dotacje państwowe	20
4.32 Koszty operacyjne.....	20
4.33 Pozostałe koszty operacyjne	21
4.34 Koszty finansowe	21
4.35 Przychody finansowe	21
4.36 Zysk na jedną akcję.....	21
4.37 Instrumenty pochodne.....	21
4.38 Szacunki i związane z nimi założenia	21

4.39 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	21
4.40 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	22
4.41 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje zastosowane po raz pierwszy.	22
4.42 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje niezastosowane w niniejszym sprawozdaniu.	22
5. Nietypowe pozycje mające znaczący wpływ na aktywa, pasywa, kapitał i wynik finansowy	24
6. Przejęcie jednostki zależnej.....	24
7. Instrumenty finansowe.....	25
8. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności.....	26
8.1 Informacje dotyczące produktów i usług	26
8.2 Przychody i wyniki segmentów	27
8.3 Aktywa i zobowiązania segmentów	27
8.4 Pozostałe informacje o segmentach	28
8.5 Przychody z podziałem na produkty	28
8.6 Przychody ze sprzedaży według struktury terytorialnej.....	28
8.7 Informacje dotyczące głównych klientów.....	29
9. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.....	29
9.1 Rzeczowe aktywa trwałe.....	29
9.2 Nieruchomości inwestycyjne	31
9.3 Wartości niematerialne.....	32
9.4 Inwestycje w innych jednostkach.....	33
9.5 Zapasy	33
9.6 Należności z tytułu dostaw.....	34
9.7 Należności pozostałe.....	34
9.8 Należności skierowane na drogę postępowania sądowego	34
9.9 Odpisy aktualizujące wartość należności	35
9.10 Zaliczki	35
9.11 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	35
9.12 Kapitał podstawowy.....	36
9.13 Kapitały zapasowe i rezerwy	37
9.14 Niepodzielny wynik	37
9.15 Kredyty i pożyczki	37
9.16 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	43
9.17 Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	43
9.18 Zobowiązania z tytułu dostaw oraz pozostałe zobowiązania	45
9.19 Pochodne instrumenty finansowe.....	45
9.20 Rezerwy i bierne rozliczenia międzyokresowe	45
9.21 Odroczony podatek dochodowy	47
10. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów.....	47
10.1 Przychody ze sprzedaży produktów	47
10.2 Przychody ze sprzedaży usług	48
10.3 Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	48
10.4 Koszty według rodzaju.....	48
10.5 Koszty świadczeń pracowniczych.....	49
10.6 Pozostałe przychody operacyjne	49
10.7 Pozostałe koszty operacyjne	49
10.8 Koszty finansowe	50
10.9 Przychody finansowe	50
10.10 Podatek dochodowy	51
10.11 Zysk oraz całkowity dochód przypadający na jedną akcję.....	51

11. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	52
11.1 Uzgodnienie kwot ujętych w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z saldem środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w bilansie	52
11.2 Transakcje o charakterze niepieniężnym	52
11.3 Niewykorzystane limity w rachunku bieżącym	52
12. Pozycje warunkowe.....	52
13. Transakcje z podmiotami powiązanymi.....	53
13.1 Transakcje emitenta ze spółkami zależnymi	53
13.2 Transakcje emitenta z akcjonariuszami.....	54
13.3 Transakcje emitenta z kluczowym personelem kierowniczym i nadzorującym.....	54
14. Zarządzanie ryzykiem finansowym	55
15. Zarządzanie kapitałem.....	56
16. Informacje dotyczące dywidend.....	57
17. Przeciętne zatrudnienie w Grupie	57
18. Wynagrodzenie biegłego rewidenta.....	57
19. Zdarzenia pod dniem bilansowym	57
20. Zatwierdzenie sprawozdania do publikacji	58

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	AKTYWA	Nota	Na dzień 31.12.2017	Na dzień 31.12.2016
I	Aktywa trwałe (dlugoterminowe)		155 419	138 339
1	Rzeczowe aktywa trwałe	9.1	147 034	119 315
2	Wartości niematerialne	9.3	211	298
3	Wartość firmy z konsolidacji		3 140	6 607
4	Inwestycje w pozostałych jednostkach	9.4	113	113
5	Zaliczki	9.10	72	9 649
6	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9.21	4 849	2 357
II	Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)		148 468	133 827
1	Zapasy	9.5	84 134	77 283
2	Aktywa biologiczne		-	158
3	Należności z tytułu dostaw	9.6	23 311	25 763
4	Należności pozostałe	9.7 9.8	5 250	2 317
5	Zaliczki	9.10	827	1 398
6	Pożyczki		762	182
7	Inwestycje przeznaczone do obrotu	9.4	3 546	2 550
8	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	9.11	30 638	24 176
	Razem aktywa		303 887	272 166

	PASYWA		Na dzień 31.12.2017	Na dzień 31.12.2016
I	Kapitał własny		145 547	129 119
	<i>Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Spółki</i>		141 282	128 199
1	Kapitał podstawowy	9.12	5 700	5 700
2	Kapitały zapasowe i rezerwowe	9.13	124 418	106 065
3	Kapitał z aktualizacji wyceny	9.13	(172)	(278)
4	Niepodzielny wynik lat ubiegłych	9.14	(2 028)	(888)
5	Wynik roku bieżącego		13 364	17 600
	<i>Udziały niedające kontroli</i>		4 265	920
II	Zobowiązania długoterminowe		48 684	42 696
1	Kredyty i pożyczki	9.15	25 330	22 370
2	Zobowiązania z tytułu aktywów w leasingu	9.16	7 446	4 677
3	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9.21	6 258	5 722
4	Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	9.17	2 249	2 240
5	Dotacje	9.20	6 901	7 687
6	Pozostałe zobowiązania		500	-
III	Zobowiązania krótkoterminowe		109 656	100 351
1	Zobowiązania z tytułu dostaw	9.18	15 026	11 956
2	Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	10.10	2 887	3 118
3	Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	9.18	5 317	5 088
4	Kredyty i pożyczki	9.15	81 534	76 080
5	Zobowiązania z tytułu aktywów w leasingu	9.16	2 587	1 901
6	Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	9.17	327	331
7	Rezerwy na pozostałe zobowiązania i inne obciążenia	9.20	1 978	1 877
	Razem pasywa		303 887	272 166

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	<i>Przychody i koszty</i>		<i>Za okres</i> <i>01.01.2017-</i> <i>31.12.2017</i>	<i>Za okres</i> <i>01.01.2016-</i> <i>31.12.2016</i>
	<i>Zyski i straty</i>	<i>Nota</i>		
I	Przychody ze sprzedaży			
1	Przychody ze sprzedaży produktów	10.1	203 379	170 534
2	Przychody ze sprzedaży usług	10.2	1 831	1 014
3	Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	10.3	19 063	14 127
	Razem przychody ze sprzedaży, w tym:	8.5		
	- przychody z działalności kontynuowanej	8.6	224 273	185 675
	- przychody z działalności zaniechanej			
II	Koszt własny sprzedaży			
1	Koszty sprzedanych produktów	10.4	(141 022)	(121 487)
2	Koszty sprzedanych usług	10.4	(654)	(435)
3	Koszty sprzedanych towarów i materiałów		(17 152)	(11 737)
4	Wynik z produkcji rolnej		(1 429)	(1 488)
	Razem koszt własny sprzedaży, w tym:		(160 257)	(135 147)
	- koszt własny z działalności kontynuowanej		(160 257)	(135 147)
	- koszt własny z działalności zaniechanej			
III	Zysk brutto ze sprzedaży (I-II)		64 016	50 528
1	Koszty sprzedaży i marketingu	10.4	(11 475)	(8 920)
2	Koszty ogólnego zarządu	10.4	(26 862)	(19 484)
3	Pozostałe przychody operacyjne	10.6	1 065	1 896
4	Pozostałe koszty operacyjne	10.7	(4 891)	(436)
IV	Zysk (strata) operacyjny		21 853	23 584
1	Koszty finansowe	10.8	(3 571)	(1 515)
2	Przychody finansowe	10.9	369	606
V	Zysk (strata) przed opodatkowaniem, w tym:		18 651	22 675
	- zysk(strata) przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej		18 651	22 675
	- zysk(strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej		-	-
	Podatek dochodowy	10.10	(5 460)	(4 777)
VI	Zysk (strata) netto		13 191	17 898
	Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej		13 364	17 600
	Zysk (strata) netto przypadający udziałom niedającym kontroli		(173)	298
VII	Inne całkowite dochody		106	113
1	Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		-	-
2	Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		106	113
VIII	Całkowite dochody ogółem, w tym:		13 297	18 011
	Całkowite dochody netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej		13 470	17 713
	Całkowite dochody przypadające udziałom niedającym kontroli		(173)	298
IX	Zysk (strata) netto na 1 akcję, w tym:	10.11	0,13	0,19
	- zysk (strata) netto na 1 akcję z działalności kontynuowanej		0,13	0,19
	- zysk (strata) netto na 1 akcję z działalności zaniechanej		-	-

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2017 r.

w tys. złotych

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał rezerwowy	Nie podzielony wynik	Razem kapitał własny przypadający udziałowcom dominującej	Udziały nie sprawujące kontroli	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2016	5 700	52 255	(391)	47 480	4 092	109 136	718	109 854
Zmiany w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	-	413	113	5 917	12 620	19 063	202	19 265
Podział zysku (straty) za rok 2015		413		5 917	(6 330)	-		
Zysk (strata) netto za okres					17 600	17 600	298	17 898
Pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy (netto)			113			113		
Inne zmiany kapitału					1 350	1 350	(96)	
Stan na 31 grudnia 2016	5 700	52 668	(278)	53 397	16 712	128 199	920	129 119
Stan na 1 stycznia 2017	5 700	52 668	(278)	53 397	16 712	128 199	920	129 119
Zmiany w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017								
Podział zysku (straty) za rok 2016		2 435		15 918	(18 353)	-		-
Zysk (strata) netto za okres					13 364	13 364	(173)	13 191
Przejęcie kontroli nad nową jednostką						-	3 597	3 597
Pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy (netto)			106			106		106
Inne zmiany kapitału					(387)	(387)	(79)	(466)
Stan na 31 grudnia 2017	5 700	55 103	(172)	69 315	11 336	141 282	4 265	145 547

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Metoda pośrednia	Za okres 01.01.2017- 31.12.2017	Za okres 01.01.2016- 31.12.2016
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) przed opodatkowaniem	18 651	22 675
II. Korekty razem	1 814	(8 595)
1. Amortyzacja	9 219	7 047
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	(418)	(125)
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 756	1 438
4. (Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej	(106)	(1 135)
5. Zmiana stanu rezerw	101	(433)
6. Zmiana stanu zapasów	(6 851)	(8 553)
7. Zmiana stanu aktywów biologicznych	158	14
8. Zmiana stanu należności	(481)	(4 854)
9. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	3 299	2 604
10. Zmiana stanu zaliczek	1 764	(700)
11. Zapłacony podatek dochodowy	(5 293)	(2 884)
12. Zmiana stanu dotacji	(772)	(251)
13. Otrzymane dopłaty	(456)	(795)
14. Inne korekty	(106)	32
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	20 465	14 080
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	3 609	2 346
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	3 365	2 224
2. Otrzymane dywidendy	124	122
3. Spłata pożyczek	120	
II. Wydatki	25 021	12 740
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	15 129	12 555
2. Nabycie udziałów i akcji	8 315	10
3. Zakup papierów wartościowych	996	
4. Udzielenie pożyczki	581	175
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	(21 412)	(10 394)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	-	-
I. Wpływy	89 098	73 730
1. Kredyty i pożyczki	89 098	72 935
2. Wpływy z emisji akcji	-	795
3. Otrzymane dopłaty	-	-
II. Wydatki	81 369	70 508
1. Spłaty kredytów i pożyczek	77 012	67 216
2. Odsetki od kredytów i pożyczek	1 128	1 561
3. Płatności z umów leasingu	3 229	1 731
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	7 729	3 222
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	7 238	6 908
E. Środki pieniężne na początek okresu	23 118	16 210
F. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D)	30 356	23 118
<i>w tym o ograniczonej możliwości dysponowania</i>		

WYBRANE DANE FINANSOWE W PRZELICZENIU NA EUR

NR	WYBRANE DANE FINANSOWE	W TYS. ZŁ		W TYS. EUR	
		Rok 2017	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2016
I	Przychody ze sprzedaży ogółem	224 273	185 675	52 836	42 433
II	Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	13 364	17 600	3 148	4 022
III	Całkowite dochody netto przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	13 470	17 713	3 173	4 048
IV	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	20 465	14 080	4 821	3 218
V	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(21 412)	(10 394)	(5 044)	(2 375)
VI	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	7 729	3 222	1 821	736
VII	Przepływy pieniężne netto, razem	7 238	6 908	1 705	1 579
VIII	Aktywa razem	303 887	272 166	72 859	61 520
IX	Kapitał własny	141 282	128 199	33 873	28 978
X	Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,13	0,19	0,03	0,04
XI	Całkowite dochody na jedną akcję zwykłą	0,14	0,19	0,03	0,04
XII	Wartość księgowa na jedną akcję	1,49	1,35	0,36	0,31

Do przeliczenia wybranych danych finansowych na euro zastosowano następujące kursy ogłoszone przez Narodowy Bank Polski:

- wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2017 r. według średniego kursu obowiązującego na dzień bilansowy 1 EUR= 4,1709 zł,
- wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2016 r. według średniego kursu obowiązującego na dzień bilansowy 1 EUR= 4,4240 zł,
- wybrane pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 01.01.2017-31.12.2017 r. według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłoszonych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2017 - 1 EUR= 4,2447zł,
- wybrane pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 01.01.2016-31.12.2016 r. według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłoszonych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2016 - 1 EUR= 4,3757 zł.

**INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO****1. Informacje ogólne dotyczące jednostki dominującej**

Nazwa pełna	Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego „PEPEES” S.A.
Adres siedziby	18-402 Łomża, ul. Poznańska 121
Identyfikator	REGON: 450096365
Identyfikator NIP	7181005512
Organ rejestrowy	Sąd Rejonowy w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Numer w rejestrze	000038455
Forma Prawna	Spółka Akcyjna
Forma organizacyjna	Przedsiębiorstwo jednozakładowe

Podstawowy przedmiot działalności według działów PKD – 1062Z wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych.

Branża - spożywcza.

Czas trwania – nieoznaczony

Skład osobowy zarządu na 31.12.2017

Wojciech Faszczeński – Prezes Zarządu
Tomasz Rogala – Członek Zarządu.

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień 31.12.2017 r.:

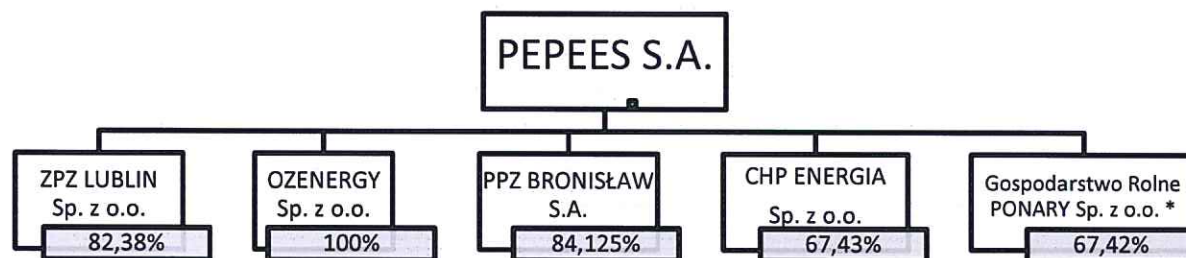
1. Maciej Kaliński – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Piotr Marian Taracha – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
3. Krzysztof Stankowski – Sekretarz Rady Nadzorczej
4. Robert Malinowski – Członek Rady Nadzorczej
5. Agata Czerniakowska – Członek Rady Nadzorczej.

2. Informacje dotyczące okresów sprawozdawczych

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., a porównywalne dane finansowe i noty objaśniające obejmują okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

Sprawozdanie zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w dającej się przewidzieć przyszłości przez grupę kapitałową. Nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie jej działalności.

3. Struktura Grupy Kapitałowej**3.1 Struktura grupy kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 r.**

Nazwa	Siedziba	Przedmiot działalności	Sąd Rejestrowy	Udział emitenta w kapitale	Udział w całkowitej liczbie głosów
ZPZ LUBLIN Sp. z o.o.	Lublin	Produkcja i sprzedaż syropu ziemniaczanego oraz suszu ziemniaczanego, przetwórstwo owoców i warzyw	Sąd Rejonowy w Lublinie XI Wydział Gospodarczy KRS	82,38	82,38
OZENERGY Sp. z o.o.	Łomża	Wytwarzanie energii elektrycznej	Sąd Rejonowy w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy KRS	100	100
PPZ BRONISŁAW S.A.	Bronisław	Wytwarzanie skrobi i produktów skrobiowych	Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XIII Wydział Gospodarczy KRS	84,125	84,125
CHP ENERGIA Sp. z o.o.	Wojny Wawrzyńce	Produkcja energii elektrycznej i ciepłej z gazu pozyskiwanego w biogazowni	Sąd Rejonowy w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy KRS	67,43	67,43
Gospodarstwo Rolne Ponary Sp. z o.o.	Łomża	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt	Sąd Rejonowy w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy	67,43	67,43

Wszystkie spółki zależne zostały objęte konsolidacją metodą pełną.

3.2 Podstawowe informacje finansowe dotyczące podmiotów powiązanych

Nazwa (firma) jednostki zależnej	Kapitał własny	Aktywa	Zobowiązania	Przychody ze sprzedaży	Zysk/Strata
Rok 2016					
ZPZ LUBLIN Sp. z o.o.	2 525	14 427	11 902	17 815	(183)
PPZ BRONISŁAW	3 953	32 012	28 059	32 848	2 435
CHP Energia Sp. z o.o.	(471)	28 360	28 830	1 272	(174)
OZENERGY Sp. z o.o.	4	8	5	0	(1)
Rok 2017					
ZPZ LUBLIN Sp. z o.o.	2 073	14 637	12 564	17 625	(452)
PPZ BRONISŁAW	9 073	38 467	29 394	45 054	5 120

Nazwa (firma) jednostki zależnej	Kapitał własny	Aktywa	Zobowiązania	Przychody ze sprzedaży	Zysk/Strata
CHP Energia Sp. z o.o.	(3 464)	24 758	28 222	10 232	(2 758)
OZENERGY Sp. z o.o.	3	8	5	-	(1)
Gospodarstwo Rolne PONARY Sp. z o.o.*	11 010	21 178	10 168	-	(29)

3.3 Zmiany w grupie kapitałowej

W dniu 27.04.2017 r. Spółka zawarła z osobą fizyczną, akcjonariuszem Spółki, warunkową umowę sprzedaży, na podstawie której Spółka nabyła pakiet 34,9167% udziałów w spółce Gospodarstwo Rolne PONARY. Jednocześnie Spółka zawarła umowy przedwstępne, zapewniające jej prawo nabycia wszystkich pozostałych udziałów w spółce PONARY. Cena nabycia została ustalona na zasadach rynkowych w oparciu o wyceny trzech niezależnych rzeczoznawców na kwotę 11,7 mln zł.

Gospodarstwo Rolne PONARY jest właścicielem nieruchomości rolnych położonych w gminie Miłakowo o łącznej powierzchni 425,6547 ha. Spółka jest stroną umów dzierżawy tychże nieruchomości. W związku z tym wartość opłaconego czynszu dzierżawy nieruchomości została uwzględniona w cenie nabycia udziałów spółki PONARY.

W dniu 19.09.2017 r., w wyniku wykonania umowy przedwstępnej, Spółka zawarła z osobą fizyczną, akcjonariuszem Spółki, drugą warunkową umowę sprzedaży, na podstawie której Spółka nabyła pakiet 32,5% udziałów ("II Pakiet Udziałów") w spółce Gospodarstwo Rolne PONARY.

Tym samym na dzień 31.12.2017 r. Spółka posiadała pakiet 67,4167% udziałów w spółce Gospodarstwo Rolne PONARY, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze Grupy Kapitałowej, zaprezentowanej w punkcie 3.1 niniejszego sprawozdania.

4. Istotne zasady rachunkowości

4.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z MSR, MSSF oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości Spółki.

Sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych.

4.2 Zmiany zasad rachunkowości

Sporządzając niniejsze sprawozdanie finansowe, w stosunku do wcześniejszych okresów, grupa nie zmieniła stosowanych uprzednio zasad rachunkowości.

4.3 Korekty błędów poprzednich okresów

Za poprzedni okres spółka CHP w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowała produkcję w toku. Wytwarzana z biogazu energia elektryczna i ciepło nie są magazynowane, więc nie ustala się wartości tych zapasów. Produkcja biogazu jest procesem biologiczno-chemicznym. Proces fermentacji surowców trwa ok. 81 dni i nie jest równomierny, w ciągu pierwszych 30 dni zostaje wyprodukowane ok 70% biogazu. Ilość surowca (kiszonki kukurydzianej, wytlóków owocowych, wycierki ziemniaczanej i innych produktów roślinnych) użytego do produkcji biogazu jest w każdym okresie rozrachunkowym bardzo zbliżona. W związku z powyższym, od dnia 01.01.2017 r. nie wycenia się produkcji w toku przy wytwarzaniu energii elektrycznej i cieplnej, ponieważ nie zniekształca to stanu aktywów (energii i ciepła się nie magazynuje) oraz wyniku finansowego (podobna ilość surowca w fazie fermentacji). Wpływ przyjętych założeń wynosi (-)236 tys. zł i został zaprezentowany w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

4.4 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 r.

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania nowych Standardów i Interpretacji, które zostały już opublikowane oraz zatwierdzone przez Komisję Europejską i wejdą w życie po dniu bilansowym. Nie dokonano szczegółowego oszacowania wpływu nowych standardów na skonsolidowane sprawozdanie Grupy.

4.5 Zasady konsolidacji

Spółki Grupy Kapitałowej PEPEES za okres sprawozdawczy i okresy porównywalne zostały skonsolidowane metodą pełną.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. W celu uzgodnienia jakichkolwiek rozbieżnych zasad wprowadza się korekty.

W toku konsolidacji dokonano odpowiednich wyłączeń w zakresie wzajemnych należności i zobowiązań, przychodów i kosztów dotyczących operacji dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zysków i strat powstałych na operacjach dokonanych między jednostkami, zawartych w wartościach podlegających konsolidacji aktywów i pasywów. Ponadto wyłączeniu podlegała wartość posiadanych udziałów przez jednostkę dominującą w kapitałach jednostek zależnych.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzono na podstawie skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów i skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz dodatkowych not objaśniających spółek objętych konsolidacją.

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym sporządzono na podstawie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, zestawień zmian w kapitałach własnych oraz dodatkowych not objaśniających spółek objętych konsolidacją.

4.6 Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Walutą funkcjonalną (wyceny) i walutą prezentacji Grupy PEPEES S.A. jest złoty. Transakcje wyrażone w walutach obcych zostały przeliczane na dzień bilansowy po kursie wymiany banku, z którego usług Grupa korzysta. Wszystkie różnice kursowe są ujmowane w rachunku zysków i strat.

4.7 Rzeczowe aktywa trwałe

W momencie przejścia na MSR Grupa przyjęła wartość godziwą środków trwałych wycenionych przez rzeczoznawcę jako zakładany koszt.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych jak również dla celów jeszcze nieokreślonych, prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz dla określonych aktywów o koszty finansowania zewnętrznego. Amortyzacja dotycząca tych środków trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania. Amortyzację wylicza się dla wszystkich środków trwałych, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, przez oszacowany okres rzeczywistego wykorzystania tych środków, używając metody liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- budynki i budowle	10 - 40 lat
- maszyny i urządzenia	2 - 20 lat
- środki transportu	3 - 8 lat
- wyposażenie stałe i sprzęt	2 - 11 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji. Grupa traktuje nadane prawo wieczystego użytkowania jako leasing operacyjny.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności, odpowiednio jak aktywa własne.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży (likwidacji) rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Na dzień bilansowy środki trwałe wyceniane są według kosztu pomniejszonego o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

4.8 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

(a) Znaki towarowe i licencje

Znaki towarowe i licencje posiadają ograniczone (skończone) okresy ekonomicznej użyteczności i wykazywane są w bilansie według kosztu historycznego pomniejszonego o dotychczasowe umorzenie. Amortyzację nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia kosztu przez szacowany okres ekonomicznej użyteczności (2-10 lat).

(b) Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-10 lat).

Koszty związane z tworzeniem lub utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia.

(c) Prawo do emisji zanieczyszczeń

Uprawnienia do emisji CO₂ ujmowane są jako wartości niematerialne, które nie podlegają amortyzacji, lecz podlegają analizie pod kątem utraty wartości.

Zakupione jednostki uprawnień do emisji są ujmowane w cenie nabycia zaś otrzymane nieodpłatnie w wartości nominalnej, czyli w wartości zerowej.

Na szacowaną emisję CO₂ w okresie sprawozdawczym tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej.

Na podstawie zweryfikowanego rocznego raportu, o którym mowa w art. 57 ust. 3 ustawy o handlu emisjami, wyłącza się z ewidencji wykorzystane i umorzone prawa do emisji. Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody pierwsze przyszło – pierwsze wyszło (FIFO).

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

4.9 Wartość firmy

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę wartości godziwej efektywnie przekazanej zapłaty za udziały Grupy w przejmowanej jednostce nad kwotę netto możliwych do zidentyfikowania ujętych aktywów i zobowiązań jednostki przejmowanej.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy alokuje się na poszczególne ośrodki Grupy generujące przepływy pieniężne, które powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia. Jednostki generujące przepływy pieniężne, do których alokuje się wartość firmy, testuje się pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, stratę z tytułu utraty wartości alokuje się najpierw w celu redukcji kwoty bilansowej wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a następnie do pozostałych aktywów tego ośrodka proporcjonalnie do wartości bilansowej poszczególnych składników aktywów tej jednostki. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

4.10 Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Zgodnie z przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości Grupa rozpoznaje decyzję, na podstawie której użytkuje wieczysto grunty, jako umowę spełniającą warunki umowy leasingu operacyjnego zgodnie z MSR nr 17. Z uwagi na powyższe wartość godziwa prawa wieczystego użytkowania gruntu, na którym posadowione są budynki i budowle spółek z Grupy nie została zaprezentowana w aktywach trwałych. Informacja na temat gruntów użytkowanych wieczysto oraz wartości godziwej prawa do ich użytkowania zostały zaprezentowane w notce nr 11 sprawozdania finansowego.

W przypadku nabycia takich praw na rynku wtórnym, byłyby prezentowane jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie przewidywanego ich użytkowania.

4.11 Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymywane są w posiadaniu ze względu na spodziewany przyrost ich wartości.

Nieruchomości inwestycyjne na dzień przejścia na MSR wycenione zostały w wartości godziwej i ta wartość była stosowana jako zakładany koszt. Każdą nową nieruchomość wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Amortyzację wylicza się przez oszacowany okres ekonomicznej przydatności tych środków, używając metody liniowej. Nie amortyzuje się gruntów.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży (likwidacji) nieruchomości inwestycyjnych określa się jako różnicę pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych.

4.12 Inwestycje

Wszystkie inwestycje są początkowo ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej uiszczonej zapłaty obejmującej koszty związane z nabyciem inwestycji.

Na dzień bilansowy inwestycje w jednostce stowarzyszonej zostały wycenione metodą praw własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i niezrealizowane

zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Akcje firmy „Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy” zostały zakwalifikowane jako inwestycje przeznaczone do obrotu i wycenione w cenie nabycia.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości.

4.13 Zapasy

Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenie nabycia. Produkty gotowe oraz produkcję w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Koszt wyrobów gotowych i produkcji w toku obejmuje koszty projektowe, surowce, robociznę bezpośrednią, inne koszty bezpośrednie i odnośne wydziałowe koszty produkcji (oparte o normalne zdolności produkcyjne), nie obejmuje natomiast kosztów finansowania zewnętrznego. Rozchód zapasów jest wyceniany przy wykorzystaniu metody średniej ważonej.

Na dzień bilansowy wycena zapasów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego która z nich jest niższa. Cena sprzedaży netto odpowiada oszacowanej cenie sprzedaży pomniejszonej o wszelkie koszty konieczne do zakończenia produkcji oraz koszty doprowadzenia zapasów do sprzedaży lub znalezienia nabywcy (tj. koszty sprzedaży, marketingu itp.). W przypadku, gdy cena nabycia jest wyższa niż cena sprzedaży możliwa do uzyskania, Grupa tworzy odpisy aktualizujące w ciężar kosztów sprzedanych produktów.

4.14 Aktywa biologiczne

Spółka PEPEES od marca 2014 r. dzierżawi gospodarstwo rolne, na którym uprawia rośliny jednoroczne, takie jak ziemniaki, trawy, bobik i zboża. Składniki aktywów biologicznych wycenia się w momencie początkowego ujęcia oraz na koniec każdego okresu sprawozdawczego w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży z uwzględnieniem stopnia dojrzałości roślin. Na dzień 31 grudnia 2017 r. pozycja ta nie wystąpiła, ponieważ z uwagi na warunki pogodowe grunty rolne nie zostały obsiane.

4.15 Należności krótko- i długoterminowe

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności. Odpisy dokonywane są w oparciu o analizę wiekową należności, analizę ściągальności oraz od skierowanych na drogę postępowania sądowego, likwidacyjnego lub upadłościowego.

4.16 Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy środki pieniężne, kredyty bankowe oraz pozostałe aktywa i pasywa wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu zakupu i sprzedaży banku obsługującego spółki. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów lub kosztów finansowych.

4.17 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie, inne krótkoterminowe inwestycje o pierwotnym terminie wymagalności do trzech miesięcy oraz o dużej płynności, a także kredyt w rachunku bieżącym.

Lokaty terminowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Kredyt w rachunku bieżącym jest prezentowany w bilansie jako składnik krótkoterminowych kredytów i pożyczek w ramach zobowiązań krótkoterminowych.

4.18 Rozliczenia międzyokresowe

W przypadku ponoszenia wydatków, dzięki którym przewiduje się osiągnięcie korzyści ekonomicznych przez kilka okresów obrotowych, zaś ich związek z przychodami może być określony tylko ogólnie i pośrednio, koszty ujmuje się w rachunku zysków i strat drogą systematycznego i racjonalnego rozłożenia w czasie. Koszty ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, jeżeli poniesione wydatki nie przynoszą żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych.

4.19 Kapitał własny

Kapitał podstawowy wykazuje się w wartości ustalonej w statucie Spółki wpisanej do KRS.

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem bądź umową Spółki i Kodeksem spółek handlowych, z których wynika, że zwiększenie jego może nastąpić poprzez:

- przeznaczenie części zysku netto,
- przelanie nadwyżek osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej,
- wniesienie dopłat przez akcjonariuszy w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom, o ile te dopłaty nie będą użyte na wyrównanie nadzwyczajnych odpisów lub strat,
- przeniesienie dodatniej różnicy netto z aktualizacji wyceny środków trwałych z tytułu rozchodowania ich do sprzedaży lub likwidacji, jeżeli z odrębnych przepisów nie wynika, że różnice te odnoszone są na wynik finansowy,

a zmniejszenie poprzez:

- pokrycie straty,
- dokonanie umorzeń własnych akcji,
- pokrycie kosztów emisji akcji do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji; pozostała część kosztów zalicza się do kosztów finansowych,
- nieodpłatne przekazanie środków trwałych, zgodnie z uchwałą WZA,
- przeniesienie ujemnej różnicy netto z aktualizacji wyceny środków trwałych z tytułu rozchodowania ich do sprzedaży lub likwidacji, jeżeli z odrębnych przepisów nie wynika, że różnice te odnoszone są na wynik finansowy.

Kapitał z aktualizacji wyceny służy do ujmowania przeszacowań aktywów trwałych powodujących wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych oraz aktualizacji przyszłych świadczeń pracowniczych.

Kapitał rezerwowy tworzony jest zgodnie ze statutem i uchwałami WZA z zysku netto i służy na pokrycie wydatków inwestycyjnych.

4.20 Kredyty bankowe i pożyczki

Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki (w tym również kredyty w rachunku bieżącym) księgowane są w wartości uzyskanych wpływów. Koszty finansowe (oprócz tych bezpośrednio związanych z nabyciem lub wytworzeniem rzeczowych aktywów trwałych) łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie.

Kredyty o stopie oprocentowania poniżej rynkowych stóp procentowych dyskontuje się do poziomu rynkowego oprocentowania, a różnicę pomiędzy wartością zdyskontowaną, a otrzymanymi wpływami wykazuje się jako dotacja rządowa.

Kredyty i pożyczki zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, chyba że Grupa posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Wówczas wykazuje się je jako zobowiązania długoterminowe.

4.21 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio dotyczące budowy, przystosowania, montażu lub ulepszenia środków trwałych lub wartości niematerialnych, przez okres budowy, przystosowania, montażu lub ulepszenia są ujmowane w wartości tych aktywów, jeśli zobowiązania te zostały zaciągnięte w tym celu. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

4.22 Odroczony podatek dochodowy

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane jest w pełnej wysokości, metodą zobowiązaniową, z tytułu różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową w sprawozdaniu finansowym. Jeżeli jednak odroczony podatek dochodowy powstał z tytułu początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązania w ramach innej transakcji niż połączenie jednostek gospodarczych, która nie wpływa ani na wynik finansowy, ani na zysk (stratę) podatkowy - nie wykazuje się go. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych. Wartość aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

4.23 Świadczenia pracownicze

Przewidywane koszty świadczeń pracowniczych (nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, itp.) zarachowywane są przez okres zatrudnienia przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Zyski i straty aktuarialne powstające z tytułu korekt założeń aktuarialnych ex post oraz zmian założeń aktuarialnych ujmowane są w całkowitych innych dochodach przez przeciętny, przewidywany, pozostały okres zatrudnienia pracowników, których dotyczą. Wycenę odnośnych zobowiązań przeprowadzają co pół roku niezależni aktuariusze.

Świadczenia pracownicze mogą również wystąpić z tytułu rozwiązania stosunku pracy przed normalnym terminem odejścia pracownika na emeryturę lub ilekroć pracownik zaakceptuje dobrowolnie rozwiązanie z nim stosunku pracy w zamian za te świadczenia. Spółka ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, jeżeli jest w sposób ewidentny zdecydowana rozwiązać stosunek pracy z pracownikami zgodnie z istniejącym szczegółowym oficjalnym planem, bez możliwości wycofania się, albo jest zdecydowana wypłacić świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie złożonej przez siebie oferty zachęcającej do dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy. Świadczenia przypadające do zapłaty powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego dyskontuje się do poziomu wartości bieżącej.

4.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, jeżeli nie są instrumentem odsetkowym, wykazywane są w bilansie w kwocie wymaganej zapłaty. W przypadku, gdy wycena w skorygowanej cenie nabycia istotnie różni się od wyceny w kwocie wymaganej zapłaty, to wówczas zobowiązania z tytułu dostaw i usług wycenia się w skorygowanej cenie nabycia.

4.25 Rezerwy

Rezerwy ujmowane są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy jest pewne lub wysoce prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz gdy można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Nie tworzy się rezerw na przyszłe straty operacyjne.

4.26 Rozliczenia międzyokresowe bierne

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały otrzymane (wykonane) w całości lub częściowo, ale nie zostały zafakturowane bądź warunki zapłaty nie zostały formalnie uzgodnione z dostawcą. Rozliczenia międzyokresowe bierne obejmują również kwoty dotyczące naliczonego wynagrodzenia za urlop. Rozliczenia międzyokresowe bierne ujmuje się wówczas, gdy kwoty przyszłego zobowiązania i termin zapłaty można wiarygodnie oszacować.

4.27 Utrata wartości aktywów

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Jeśli przesłanki takie istnieją, ustala się szacowaną możliwą do odzyskania wartość składnika aktywów i dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w kwocie równej różnicy między wartością możliwą do odzyskania i wartością bilansową.

Strata wynikająca z utraty wartości jest ujmowana w rachunku zysków i strat za bieżący okres. Jeżeli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwanej nieprzekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów, jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów. Odwrócenie straty ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

4.28 Leasing

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe uiszczane w ramach leasingu operacyjnego (po pomniejszeniu o ewentualne specjalne oferty promocyjne uzyskane od leasingodawcy) obciążają koszty metodą liniową przez okres leasingu.

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie. Płatności leasingowe dzieli się na część odsetkową oraz część kapitałową. Koszty finansowe są odnoszone do rachunku zysków i strat.

4.29 Uznawanie przychodów

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ze sprzedaży obejmują wartość godziwą przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i usług, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług, rabaty i upusty, a także po pomniejszeniu o podatek akcyzowy. Przychody ujmuje się w następujący sposób:

a) przychody ze sprzedaży produktów i towarów

Przychody ze sprzedaży produktów i towarów ujmuję się w momencie dostawy przez Spółkę towarów do klienta, zaakceptowania ich przez klienta oraz wystarczającej pewności ściągłości odnośnej należności.

b) przychody ze sprzedaży usług

Przychody ze sprzedaży usług ujmuję się w okresie, w którym świadczone usługi, w oparciu o stopień zaawansowania konkretnej transakcji, określony na podstawie stosunku faktycznie wykonanych prac do całości usług do wykonania.

c) przychody z tytułu najmu nieruchomości

Przychody z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnej ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

d) przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmuję się według zasady memoriałowej metodą efektywnej stopy procentowej. Przychody z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek, które utraciły wartość, ujmuję się według zasady kasowej lub zasady odzyskanego kosztu, w zależności od okoliczności.

e) dywidendy

Przychody z tytułu dywidend ujmuję się w momencie nabycia prawa do otrzymania płatności.

4.30 Pozostałe przychody operacyjne

Do pozostałych przychodów operacyjnych klasyfikowane są przychody i zyski niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną Grupy. Do tej kategorii zalicza się np. zyski powstałe z tytułu sprzedaży aktywów trwałych, zyski z aktualizacji wyceny składników majątkowych, odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności, otrzymane odszkodowania, nadpłacone zobowiązania podatkowe z wyjątkiem podatku dochodowego od osób prawnych, itp.

4.31 Dotacje państwowe

Dotacji nie ujmuję się do chwili uzyskania uzasadnionej pewności, że Grupa spełni konieczne warunki i otrzyma takie dotacje.

Dotacje rządowe ujmuję się w wynik systematycznie, za każdy okres, w którym Grupa ujmuję wydatki jako koszty, których kompensatę ma stanowić dotacja. W szczególności dotacje, których podstawowym warunkiem udzielenia jest zakup, budowa lub inny rodzaj nabycia aktywów trwałych, ujmuję się jako odroczone przychody w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej i odnosi się na wynik systematycznie w uzasadnionych kwotach przez okres ekonomicznej użyteczności związanych z nimi aktywów.

Dotacje rządowe należne jako kompensata już poniesionych kosztów lub strat lub jako forma bezpośredniego wsparcia finansowego dla Grupy bez ponoszenia w przyszłości związanych z tym kosztów ujmuję się w wyniku w okresie, kiedy stają się wymagalne.

Korzyści wynikające z otrzymania kredytów preferencyjnych poniżej oprocentowania rynkowego, traktowane są jako dotacje i mierzone są jako różnica pomiędzy wartością otrzymanych kredytów i wartością godziwą kredytów ustalona z zastosowaniem odpowiedniej rynkowej stopy procentowej.

4.32 Koszty operacyjne

Grupa prezentuje rachunek kosztów w układzie kalkulacyjnym. Do kosztów powstałych w wyniku podstawowej działalności zalicza się koszt własny sprzedaży, koszty sprzedaży i dystrybucji oraz koszty ogólnego zarządu.

4.33 Pozostałe koszty operacyjne

Do pozostałych kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i straty niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną Grupy. Kategoria ta obejmuje straty z tytułu zbycia aktywów trwałych, straty z aktualizacji wartości aktywów i zobowiązań, odpisy aktualizujące wartość należności, przekazane darowizny, skutki wynikające z gwarancji i poręczeń itp.

4.34 Koszty finansowe

Do kosztów finansowych klasyfikowane są koszty z tytułu wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania, odsetki płatne z tytułu umów leasingu finansowego oraz inne koszty finansowe. Do kosztów finansowych zaliczane są także straty z tytułu różnic kursowych.

4.35 Przychody finansowe

Do przychodów finansowych klasyfikowane są przychody z tytułu otrzymanych dywidend, odsetek od działalności lokacyjnej i inwestycyjnej oraz zyski z tytułu różnic kursowych.

4.36 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnioważoną liczbę akcji spółki, ponieważ nie występują akcje uprzywilejowane.

4.37 Instrumenty pochodne

W roku obrotowym 2017 w grupie nie wystąpiły instrumenty pochodne.

4.38 Szacunki i związane z nimi założenia

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia oparte na doświadczeniu historycznym oraz różnych innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione.

4.39 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Grupa sporządza skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych według metody pośredniej w podziale na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej pochodzą przede wszystkim z działalności podstawowej. Nie zawierają zewnętrznych źródeł finansowania. Bankowe kredyty w rachunku bieżącym są zaliczane do pozycji środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, ponieważ saldo bankowe często zmienia stan z kredytowego na debetowe.

Przepływy z działalności inwestycyjnej to przede wszystkim:

- środki pieniężne zapłacone i otrzymane z tytułu nabycia (zbycia) rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz innych aktywów trwałych,
- środki pieniężne związane z nabyciem lub sprzedażą instrumentów kapitałowych,
- otrzymane dywidendy,
- pożyczki udzielone stronom trzecim,
- środki pieniężne z rozliczenia umów terminowych typu forward.

Przepływy pieniężne z działalności finansowej dotyczą przede wszystkim zewnętrznych źródeł finansowania. Ujmowane są tu między innymi:

- wpływy z emisji akcji,
- wydatki na zakup akcji własnych,
- dywidendy i inne płatności na rzecz właścicieli akcji,
- zaciągnięcie i spłata kredytów i pożyczek,
- dotacje i wszystkie inne bezzwrotne wpływy pochodzące z obcego źródła finansowania.

4.40 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Do października 2016 r. Grupa działała w jednym głównym segmencie sprawozdawczym obejmującym przetwórstwo ziemniaków na skrobię, susze i hydrolizaty skrobiowe. Jeden segment identyfikowała w codziennej ewidencji i raportach wewnętrznych.

Zwiększenie udziału w spółce CHP Energia, której podstawową działalnością jest wytwarzanie energii elektrycznej z biogazu rolniczego, wpłynęło na wyodrębnienie dodatkowego segmentu. Obecnie Grupa prezentuje dwa segmenty operacyjne, które podlegają szczegółowej ocenie przez organy zarządcze, tj.: „przetwórstwo ziemniaków” i „produkcja energii elektrycznej”.

4.41 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje zastosowane po raz pierwszy.

Zastosowanie nowych interpretacji i zmian standardów w roku 2017 r. nie miało wpływu na sytuację finansową Spółki.

4.42 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje niezastosowane w niniejszym sprawozdaniu.

Poniższe standardy nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę przy sporządzeniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania.

- a) MSSF 9 *Instrumenty finansowe* mający zastosowanie do okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później. Standard ten wprowadza ulepszone i uproszczone podejście do klasyfikacji i wyceny aktywów i zobowiązań finansowych oraz wymogi dotyczące rachunkowości zabezpieczeń i rozpoznawania utraty wartości aktywów finansowych.
- b) MSSF 14 *Odroczone salda z regulowanej działalności* wydany w dniu 30 stycznia 2014 r. mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. Komisja Europejska zdecydowała nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego standardu w wersji przejściowej do czasu opublikowania jego wersji ostatecznej.
- c) MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* – wydany dnia 12 kwietnia 2016 r., mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard ten określa jednolity model rozliczania przychodów z umów z klientami. Zastąpi wytyczne dotyczące ujmowania przychodów zawarte w MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* i w związanych z nimi *Interpretacjach* (IFRIC 13, IFRIC 15, IFRIC 18, SIC-31).
- d) MSSF 16 *Leasing* - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Standard ten modyfikuje definicję leasingu finansowego i operacyjnego.
- e) MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” – standard będzie obowiązywał w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.
- f) Zmiany do MSR 7, mające zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później. Zmiany przewidują przedstawienie ujawnień umożliwiających ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej, zarówno wynikających z przepływów pieniężnych, jak i zmian o charakterze niepieniężnym; na 31.12.2017 nie zatwierdzona przez Komisję Europejską (KE).
- g) Zmiany do MSR 12, mające zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później. Zmiany wyjaśniają m.in. niezrealizowane straty powiązane z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej, dla których wartością podatkową jest ich początkowy koszt; na 31.12.2017 nie zatwierdzona przez KE.

- h) Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28, których data wejścia w życie została odroczone na czas jeszcze nieokreślony. Zmiany dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem i mają na celu usunięcie sprzeczności między wymogami MSR 28, a MSSF 10.
- i) Zmiany do MSSF 2, mające zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. Zmiany uściślają dotychczasowe regulacje, dotyczące ujmowania określonych typów transakcji polegających na płatnościach w formie akcji.
- j) Zmiany do MSSF 4, mające zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. Zmiany do MSSF 4 wprowadzają dwa dopuszczalne podejścia: podejście nakładkowe oraz podejście odroczone. Zmieniony standard pozwala jednostkom, które zawierają umowy ubezpieczeniowe, na ujęcie w pozostałych całkowitych dochodach, zamiast w wyniku finansowym, wpływu zmienności, które mogą powstać w związku z zastosowaniem MSSF 9, zanim nowy standard na temat działalności ubezpieczeniowej zostanie opublikowany. Natomiast jednostkom, których działalność związana jest głównie z ubezpieczeniami, zmieniony standard pozwala na tymczasowe zwolnienie z zastosowania MSSF 9 do 2021 r. Jednostki, które odroczą zastosowanie MSSF 9, będą stosowały obowiązujący obecnie MSR 39.
- k) Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”, mające zastosowanie do okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 r. Zmiany adresują kwestię przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Wprowadzone zmiany wyjaśniają, że aby dokonać przeklasyfikowania konieczna jest zmiana sposobu użytkowania danej nieruchomości. Zmiana sposobu użytkowania następuje, gdy nieruchomość zaczyna lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz występują dowody na zmianę użytkowania.
- l) Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”, – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).
- m) Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych a zaliczki”, mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. Interpretacja określa, jaki kurs przeliczenia powinien być stosowany do transakcji w walutach obcych, które wiążą się z otrzymaniem zaliczkowej zapłaty księgowanej przed ujęciem odpowiedniego składnika aktywów, kosztu lub przychodu wynikającego z tej transakcji.
- n) Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”, która będzie obowiązywała w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów UE.

Zarząd jest w trakcie oceny wpływu powyższych standardów i interpretacji na sprawozdawczość Grupy.

5. Nietypowe pozycje mające znaczący wpływ na aktywa, pasywa, kapitał i wynik finansowy

W okresie sprawozdawczym, na podstawie dwóch warunkowych umów sprzedaży, doszło do nabycia przez Emitenta udziałów w spółce Gospodarstwo Rolne Ponary Sp. z o.o. W wyniku zawarcia tych umów na dzień bilansowy Emitent posiada łącznie pakiet 67,4167% udziałów w Ponary. Transakcja ta wpłynęła na zwiększenie kapitału własnego, poprzez zwiększenie udziałów niedających kontroli o 3.588 tys. zł. Dodatkowo na skutek nabycia udziałów w Ponary zwiększeniu uległa wartość rzeczowych aktywów trwałych (gruntów) o 19.120 tys. zł.

Dokonano odpisu wartości firmy ustalonej przy nabyciu spółki CHP Energia Sp. z o.o., w związku z utratą wartości. Wysokość odpisu wynosi 4.346 tys. zł i obciąża wynik finansowy.

6. Przejęcie jednostki zależnej**6.1 Przejęta jednostka zależna**

Nazwa	Miejsce prowadzenia działalności	Przedmiot działalności	Sąd Rejestrowy	Data przejęcia	Przejęte udziały	Przekazana zapłata
Gospodarstwo Rolne PONARY sp. z o.o.	Warszawa	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS	19.09.2017	67,4167%	8 321

6.2 Przekazane zapłaty za przejęte udziały

Zapłata za pierwszy pakiet udziałów (34,9167%)	4 313
Zaliczka na drugi pakiet udziałów (32,5%)	4 008
Ogółem	8 321

6.3 Analiza aktywów i zobowiązań jednostki zależnej na dzień przejęcia

Aktywa obrotowe:	6
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	6
Aktywa trwałe:	21 172
Rzeczowe aktywa trwałe	19 120
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	2 052
Zobowiązania krótkoterminowe:	19
Zobowiązania z tytułu dostaw	19
Pozostałe zobowiązania	
Zobowiązania długoterminowe:	10 149
Pozostałe zobowiązania	10 149

6.4 Udziały niedające kontroli

Udziały niedające kontroli w Gospodarstwie Rolnym Ponary Sp. z o.o. zostały ustalone na dzień objęcia kontroli w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej.

Aktywa netto wg stanu na 30.09.2017	29 434
Odpis wartości gruntów	(8 747)
Zobowiązania z tytułu czynszu	(9 649)
Aktywa netto	11 038
Wynik od dnia nabycia	(29)
Udziały niesprawujące kontroli	32,58%
Wartość udziałów niedających kontroli	3 588

6.5 Wartość firmy powstała z przejęcia

Cena nabycia	8 321
Zidentyfikowane aktywa netto przypadające Emitentowi	7 442
Wartość firmy	879

7. Instrumenty finansowe

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, leasing, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Aktywa finansowe	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Wycenione w wartości godziwej przez wynik		
Przeznaczone do obrotu	3 546	2 550
Instrumenty pochodne		
Inwestycje utrzymane do wymagalności		
Pożyczki i należności (w tym środki pieniężne)	59 961	52 256
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	113	113
Razem aktywa finansowe	63 620	54 919

Aktywa finansowe wykazane w sprawozdaniu finansowym jako:	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Inwestycje w pozostałych jednostkach	113	113
Inwestycje przeznaczone do obrotu	3 546	2 550
Należności z tytułu dostaw	23 311	25 763
Należności pozostałe	5 250	2 317
Udzielone pożyczki	762	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30 638	24 176
Razem aktywa finansowe	63 620	54 919

Zobowiązania finansowe	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Wycenione w wartości godziwej przez wynik		
Przeznaczone do obrotu		
Instrumenty pochodne		
Koszt zamortyzowany	116 897	105 028
Pozostałe zobowiązania	20 343	17 044
Razem zobowiązania finansowe	137 240	122 072

Zobowiązania finansowe wykazane w sprawozdaniu finansowym jako:	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Długoterminowe kredyty i pożyczki	25 330	22 370
Zobowiązania z tytułu aktywów w leasingu	10 033	6 578
Zobowiązania z tytułu dostaw	15 026	11 956
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	81 534	76 080
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	5 317	5 088
Razem zobowiązania finansowe	137 240	122 072

8. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Do października 2016 r. Grupa działała w jednym głównym segmencie sprawozdawczym, obejmującym przetwórstwo ziemniaków na skrobię, susze i hydrolizaty skrobiowe. Jeden segment identyfikowała w codziennej ewidencji i raportach wewnętrznych.

Zwiększenie udziału w CHP Energia sp. z o.o., której podstawową działalnością jest wytwarzanie energii elektrycznej z biogazu rolniczego, wpłynęło na wyodrębnienie dodatkowego segmentu. Obecnie Grupa prezentuje dwa segmenty operacyjne, które podlegają szczegółowej ocenie przez organy zarządcze, tj.: „przetwórstwo ziemniaków” i „produkcja energii elektrycznej”.

8.1 Informacje dotyczące produktów i usług

W ramach segmentu „przetwórstwo ziemniaków” wytwarza się:

- skrobię ziemniaczaną, wykorzystywaną w gospodarstwach domowych oraz przez przemysł spożywczy, farmaceutyczny, papierniczy i włókienniczy,
- kilka asortymentów glukozy, wykorzystywanej przez przemysł spożywczy, cukierniczy i farmaceutyczny,
- maltodekstrynę, która jest istotnym składnikiem produktów sproszkowanych (lody, sosy, zupy, ekstrakty owocowe, posypki smakowe) oraz odżywek i preparatów witaminowo-mineralnych dla dzieci i sportowców.
- białko, które jest otrzymywane z soku komórkowego ziemniaka przez koagulację, oddzielenie i wysuszenie; stanowi cenny komponent mieszanek paszowych dla zwierząt i jest znakomitym zamiennikiem białka zwierzęcego.
- szeroki asortyment syropów skrobiowych, znajdujących zastosowanie w przemyśle cukierniczym i piekarniczym,
- grys ziemniaczany, płatki ziemniaczane, kostkę ziemniaczaną i pyzy; produkty wykorzystywane przez przemysł spożywczy.

W ramach segmentu „produkcja energii elektrycznej” wytwarza się:

- energię elektryczną z biogazu rolniczego,
- energię ciepłą na własne potrzeby, wykorzystywaną m.in. do suszenia pasz dla zwierząt.

Pozostałe rodzaje działalności dotyczą:

- produkcji energii cieplnej, która jest wytwarzana przede wszystkim na własne potrzeby
- robót i usług.
- sprzedaży niektórych towarów i materiałów.

8.2 Przychody i wyniki segmentów

Segment	Przychody		Zysk w segmencie	
	Za rok 2017	Z rok 2016	Za rok 2017	Z rok 2016
Przetwórstwo ziemniaków	215 469	184 402	27 666	22 298
- w tym między segmentami	192	185		
Produkcja energii elektrycznej	10 232	1 273	(1 987)	(174)
- w tym między segmentami	1 236			
Pozostałe przychody operacyjne			1 065	1 896
Pozostałe koszty operacyjne			(4 891)	(436)
Przychody finansowe			369	606
Koszty finansowe			(3 571)	(1 515)
Udział w zyskach (stratach) jednostki stowarzyszonej			-	-
Zysk (strata) przed opodatkowaniem			18 651	22 675

8.3 Aktywa i zobowiązania segmentów

Aktywa segmentów	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Przetwórstwo ziemniaków	279 508	243 806
Produkcja energii elektrycznej	20 292	28 360
Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt	4 087	-
Razem aktywa segmentów	303 887	272 166

Zobowiązania segmentów	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Przetwórstwo ziemniaków	132 620	114 217
Produkcja energii elektrycznej	25 201	28 830
Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt	519	-
Razem zobowiązania segmentów	158 340	143 047

Do segmentu „produkcja energii elektrycznej” przyporządkowuje się wszystkie aktywa i zobowiązania spółki CHP Energia. Do segmentu „uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt” przyporządkowuje się wszystkie aktywa i zobowiązania spółki Gospodarstwo Rolne Ponary, a do segmentu „przetwórstwo ziemniaków” – wszystkie pozostałe aktywa i zobowiązania wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W związku z tym, że spółka Ponary nie generowała w 2017 r. przychodów ze sprzedaży, segment „uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt” nie został wyodrębniony w przychodach i wynikach segmentów. Ze względu na wartość posiadanych przez spółkę Ponary gruntów trzeci segment został wyodrębniony w niniejszym sprawozdaniu wyłącznie na potrzeby zaprezentowania jego aktywów i zobowiązań.

8.4 Pozostałe informacje o segmentach

Segment	Amortyzacja		Zwiększenie aktywów trwałych	
	Za rok 2017	Z rok 2016	Za rok 2017	Z rok 2016
Przetwórstwo ziemniaków	7 440	6 854	23 226	13 444
Produkcja energii elektrycznej	1 779	193	224	44
Razem działalność kontynuowana	9 219	7 047	23 450	13 488

8.5 Przychody z podziałem na produkty

Nazwa produktu lub usługi	Przychody ze sprzedaży	
	Rok 2017	Rok 2016
Skrobia	135 003	109 128
Białko	14 343	11 246
Glukoza	9 309	8 836
Maltodekstryna	17 232	15 245
Płatki ziemniaczane	9 058	7 351
Syropy skrobiowe	5 772	5 491
Susze ziemniaczane (grysik, kostka, pyzy)	6 847	8 642
Pasze i nawozy	1 765	112
Energia elektryczna	3 698	145
Energia cieplna	352	3 429
Prawa majątkowe (energia elektryczna i cieplna)	3 742	909
Towary i materiały	15 321	14 127
Usługi	1 831	1 014
Razem	224 273	185 675

8.6 Przychody ze sprzedaży według struktury terytorialnej:

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2016
Polska, w tym	144 518	121 325
Skrobia	69 422	54 752
Białko	8 842	6 054
Glukoza	8 994	8 572
Maltodekstryna	15 047	13 754
Płatki ziemniaczane	8 741	6 543
Syropy skrobiowe	5 772	5 491
Susze ziemniaczane (grysik, kostka, pyzy)	6 847	8 642
Pasze i nawozy	1 765	112
Energia elektryczna	3 698	145
Energia cieplna	352	3 429
Prawa majątkowe (energia elektryczna i cieplna)	3 742	909
Towary i materiały	9 465	11 908
Usługi	1 831	1 014
Kraje UE - dostawy wewnątrzwspólnotowe, w tym:	16 090	15 542
Skrobia	10 190	10 544
Białko	2 699	1 574
Maltodekstryna	2 176	1 485
Glukoza	91	60
Płatki ziemniaczane	212	549
Susze ziemniaczane (grysik, kostka, pyzy)	0	0
Towary	722	1 330

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2016
Pozostałe kraje – eksport, w tym:	63 665	48 808
Skrobia	55 391	43 831
Białko	2 802	3 618
Glukoza	224	204
Maltodekstryna	9	6
Płatki ziemniaczane	105	260
Susze ziemniaczane (grysik, kostka, pyzy)	0	
Towary	5134	889
Razem	224 273	185 675

8.7 Informacje dotyczące głównych klientów

Grupa nie posiada klienta, od którego przychody ze sprzedaży przekroczyłyby 10% łącznych przychodów. Natomiast w grupie poszczególnych produktów istnieją klienci, których udział stanowi ponad 10% w sprzedaży danego produktu. I tak:

- ponad 10% skrobi sprzedano do jednego klienta zagranicznego,
- powyżej 14% białka sprzedano do jednego klienta krajowego,
- powyżej 10% maltodekstryny sprzedano do każdego z czterech kontrahentów krajowych (odpowiednio 16%; 14,7%; 13,9% oraz 12,8%),
- prawie 17% glukozy sprzedano do jednego kontrahenta krajowego.

9. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

9.1 Rzeczowe aktywa trwałe

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) środki trwałe, w tym:	144 412	110 611
- grunty	22 496	3 401
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	64 140	74 161
- urządzenia techniczne i maszyny	50 400	26 719
- środki transportu	4 175	3 334
- inne środki trwałe	3 201	2 996
b) środki trwałe w budowie	2 622	8 704
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	147 034	119 315

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)						
	grunty	budynki, lokalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2016						
Wartość brutto	1 117	84 318	62 475	3 402	1 172	152 484
Umorzenie	0	28 650	40 385	1 690	815	71 540
Wartość księgowa netto	1 117	55 668	22 090	1 712	357	80 944
Rok 2016						

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)						
	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Ogółem
Wartość brutto na początek okresu	1 117	84 318	62 475	3 402	1 172	152 484
Zwiększenia (z tytułu)	2 284	23 185	8 164	2 201	2 893	38 727
- objęcia konsolidacją nowej jednostki	1 100	17 922	3 141	396	2 680	25 239
- z inwestycji	-	5 263	3 127	-	0	8 390
- z zakupu	1 184	-	467	1 225	213	3 089
- leasing	-	-	1 429	580	-	2 009
Zmniejszenia (z tytułu)	-	-	583	450	6	1 039
- sprzedaż	-	-	-	396	-	396
- likwidacja	-	-	583	54	6	643
Wyksięgowanie umorzenia sprzedanych i zlikwidowanych środków trwałych	-	-	(583)	(364)	(1)	(948)
Zwiększenie umorzenia z tytułu objęcia nowej jednostki	-	674	202	55	77	1 008
Amortyzacja	-	4 018	3 333	438	172	7 961
Wartość księgowa netto na koniec okresu	3 401	74 161	26 719	3 334	2 996	110 611
Stan na 31 grudnia 2016						
Wartość brutto	3 401	107 503	70 056	5 153	4 059	190 172
Umorzenie	0	33 342	43 337	1 819	1 063	79 561
Wartość księgowa netto	3 401	74 161	26 719	3 334	2 996	110 611
Korekty BO w związku ze zmianą prezentacji środków trwałych						
Zmiana prezentacji - korekta wartości brutto		(12 096)	12 096		(22)	(22)
Zmiana prezentacji- korekta umorzenia		(1 110)	1 110		(22)	(22)
Rok 2017						0
Wartość brutto na początek okresu	3 401	95 407	82 152	5 153	4 037	190 150
Zwiększenia (z tytułu)	19 095	4 687	20 084	2 163	415	46 444
- objęcia konsolidacją nowej jednostki	19 095	25				
- z inwestycji		3 307	3 794			7 101
- z zakupu		1 355	12 113	403	415	14 286
- leasing			4 177	1 760		5 937
Zmniejszenia (z tytułu)	-	98	3 584	1 054	7	4 743
- sprzedaż			3 162	225		3 387
- likwidacja		98	422	829	7	1 356
Wyksięgowanie umorzenia sprzedanych i zlikwidowanych środków trwałych		(66)	(409)	(834)	(7)	(1 316)
Zwiększenie umorzenia z tytułu objęcia nowej jednostki						
Amortyzacja, w tym:	-	3 690	4 214	1 102	210	9 216

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)						
	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Ogółem
Wartość księgowa netto na koniec okresu	22 496	63 030	51 510	4 175	3 179	144 390
Stan na 31 grudnia 2017						0
Wartość brutto	22 496	99 996	98 652	6 262	4 445	231 851
Umorzenie	0	35 856	48 252	2 087	1 244	87 439
Wartość księgowa netto	22 496	64 140	50 400	4 175	3 201	144 412

W okresie sprawozdawczym odpisy amortyzacyjne powiększyły koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, koszty sprzedaży i marketingu oraz koszty ogólnego zarządu.

Obciążenia rzeczowych aktywów trwałych z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych:

- hipoteka umowna w kwocie 58.500 tys. zł na rzecz Banku Zachodniego WBK S.A.,
- hipoteka umowna w kwocie 58.500 tys. zł na rzecz PKO Banku Polskiego S.A.,
- hipoteka zwykła w kwocie 1.596 tys. zł na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości,
- hipoteka zwykła w kwocie 404 tys. zł na rzecz Banku Spółdzielczego w Łomży,
- hipoteka zwykła w kwocie 1.295 tys. zł na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości,
- hipoteka kaucyjna do kwoty 1.197 tys. zł na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości,
- hipoteka kaucyjna do kwoty 880,6 tys. zł na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości,
- hipoteka kaucyjna do kwoty 303 tys. zł na rzecz Banku Spółdzielczego w Łomży,
- hipoteka umowna w kwocie 8.288 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- hipoteka umowna w kwocie 6.761 tys. zł na rzecz Banku Spółdzielczego w Brańsku,
- hipoteka umowna w kwocie 6.761 tys. zł na rzecz Banku Spółdzielczego Oddział w Andrzejewie,
- zastaw rejestrowy na środkach trwałych na kwotę 15.227 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- hipoteka umowna w kwocie 1.360 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- hipoteka umowna w kwocie 5.100 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- hipoteka umowna w kwocie 1.700 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach na kwotę 15.631 tys. zł na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepletowie,
- zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach na kwotę 3.465 tys. zł na rzecz Banku Spółdzielczego w Łomży,
- przewłaszczenie maszyn i urządzeń w kwocie 1.295 tys. zł na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości.

W związku z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych zaciągnięto w poprzednich okresach kredyty inwestycyjne długoterminowe, których niespłacona wartość na dzień sprawozdawczy wynosi 19.476 tys. zł (31.12.2016- 22.370 tys. zł.)

W sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „pozostałe przychody operacyjne” ujęto odszkodowania otrzymane od firmy ubezpieczeniowej z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych spowodowane zdarzeniami losowymi w kwocie 88 tys. zł (rok 2016 -50 tys. zł).

9.2 Nieruchomości inwestycyjne

W okresie sprawozdawczym Grupa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych.

9.3 Wartości niematerialne

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w	211	104
- oprogramowanie komputerowe	131	24
b) prawo do emisji gazów	0	194
Wartości niematerialne razem	211	298

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH	nabyte koncesje, patenty, licencje, w tym: oprogramowanie komputerowe	Prawo do emisji gazów	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2016			
Wartość brutto	772	327	1099
Umorzenie	639	-	639
Wartość księgowa netto	133	327	460
Rok 2016			-
Wartość brutto na początek okresu	772	327	1 099
Zwiększenia (z tytułu)	19	513	532
- z zakupu	19	513	532
Zmniejszenia (z tytułu)	207	646	853
- sprzedaż	-	-	-
- wykorzystanie	207	646	853
Wyksięgowanie umorzenia sprzedanych i zlikwidowanych wartości niematerialnych	(207)	-	(207)
Amortyzacja	48	-	48
Wartość księgowa netto na koniec okresu	104	194	298
Stan na 31 grudnia 2016			-
Wartość brutto	584	194	778
Umorzenie	480	-	480
Wartość księgowa netto	104	194	298
Rok 2017			-
Wartość brutto na początek okresu	584	194	778
Zwiększenia (z tytułu)	135	230	365
- z zakupu	135	230	365
Zmniejszenia (z tytułu)	-	424	424
- sprzedaż			-
- wykorzystanie		424	424
Amortyzacja	28		28
Wartość księgowa netto na koniec okresu	211	-	211
Stan na 31 grudnia 2017			-
Wartość brutto	719	-	719
Umorzenie	508	-	508
Wartość księgowa netto	211	-	211

Całą amortyzację wartości niematerialnych zawarto w rachunku zysków i strat w pozycji „koszty ogólnego zarządu”.

9.4 Inwestycje w innych jednostkach

ZMIANA STANU INWESTYCJI W INNYCH JEDNOSTKACH	Rok 2017	Rok 2016
a) stan na początek okresu	113	113
- udziały lub akcje	113	113
b) zwiększenia (z tytułu)		
- zakupu		
c) zmniejszenia (z tytułu)		
- sprzedaży		
d) stan na koniec okresu	113	113
- udziały lub akcje	113	113

Grupa posiada udziały w 3 jednostkach, które zapewniają mniej niż 5% ogólnej liczby głosów w walnym zgromadzeniu i nie są one istotne ze względu na wartość i politykę inwestycyjną grupy.

30 kwietnia 2014 r. PEPEES nabyła 3.000 nieuprzywilejowanych akcji firmy „Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy” Spółka Akcyjna z siedzibą w Broniszach („WRSRH”) o wartości nominalnej 3.000 tys. złotych za cenę 2.550 tys. złotych. Akcje te stanowią 2,5% kapitału WRSR i 1,6% udziału w głosach na WZA. Głównym właścicielem WRSRH jest Skarb Państwa, posiadający ponad 59% udziału w kapitale. PEPEES nie sprawuje kontroli nad WRSRH. Inwestycja ta jest przeznaczona do obrotu i wykazana w aktywach krótkoterminowych. Wartość godziwa tej inwestycji na dzień bilansowy jest zbliżona do wartości zakupu.

9.5 Zapasy

ZAPASY	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) materiały	6 201	6 414
b) półprodukty i produkty w toku	1 770	4 310
c) produkty gotowe	73 163	63 557
d) towary	3 433	3 184
Wartość zapasów brutto	84 567	77 465
Odpisy aktualizujące	(433)	(182)
Wartość zapasów netto	84 134	77 283

Wartość zapasów ujęta jako koszt w okresie sprawozdawczym wyniosła 154.387 tys. zł. (w 2016 - 128.724)

Kwota odpisów aktualizujących, ujętych jako koszty w trakcie okresu wyniosła 412 tys. zł. i odpowiednio w roku 2016 - 147 tys. zł.

Kwota odwrócenia odpisów aktualizujących zapasy w roku 2017 wyniosła 147 tys. zł (2016 r. – 58 tys. zł).

Wartość odpisów aktualizujących według stanu na 31.12.2017 wynosi 433 tys. zł (31.12.2016 – 182 tys. złotych).

Wartość bilansowa zapasów stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytów bankowych wynosi 69.452 tys. zł (31.12.2016 r – 65.753 tys. złotych).

Obciążenia na zapasach z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych:

- zastaw rejestrowy na zapasach materiałów, produktach gotowych i towarach na rzecz Banku Zachodniego WBK S.A. będący zabezpieczeniem kredytów, których zadłużenie na 31.12.2017 r. wynosi 22.398 tys. zł,
- zastaw rejestrowy na zapasach na rzecz Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A., będący zabezpieczeniem kredytów, których zadłużenie na 31.12.2017 wynosi 25.500 tys. zł

9.6 Należności z tytułu dostaw

STRUKTURA WALUTOWA NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) w walucie polskiej	19 317	25 048
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 994	715
b1. jednostka/waluta tys./USD	15	59
tys. zł	54	381
b2. jednostka/waluta tys./EURO	966	79
tys. zł	3 940	334
Należności krótkoterminowe, razem	23 311	25 763

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG (BRUTTO) - O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY:	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) do 1 miesiąca	9 392	18 623
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 893	4 029
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 246	
d) od 6 miesięcy do 1 roku	-	1 020
e) powyżej 1 roku	-	
f) należności przeterminowane	5 837	3 080
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	24 368	26 752
- odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	(1 057)	(989)
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	23 311	25 763

Należności przeterminowane, od których nie dokonano odpisów aktualizujących, są to należności od dłużników z którymi Grupa współpracuje od kilku lat i z oceny ich sytuacji gospodarczej i finansowej nie wynika, że są to należności wątpliwe. Okres przeterminowania tych należności wynosi od kilku dni do trzech miesięcy.

9.7 Należności pozostałe

NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	5 202	2 297
- inne	48	20
Należności pozostałe krótkoterminowe netto, razem	5 250	2 317
Odpisy aktualizujące wartość należności pozostałych		
Należności krótkoterminowe pozostałe brutto, razem	5 250	2 317

9.8 Należności skierowane na drogę postępowania sądowego

NALEŻNOŚCI SKIEROWANE NA DROGĘ SĄDOWĄ	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Należności skierowane na drogę postępowania sądowego brutto	25	7
Odpisy aktualizujące wartość należności	(25)	(7)
Należności krótkoterminowe pozostałe netto, razem	-	-

9.9 Odpisy aktualizujące wartość należności

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	2017 rok	2016 rok
Stan na początek okresu	996	1 558
a) zwiększenia (z tytułu)	298	174
- utworzenie na należności wątpliwe z tytułu dostaw	196	64
- utworzenie na odsetki należne	47	49
- utworzenie na należności dochodzone na drodze sądowej	55	61
b) zmniejszenia (z tytułu)	212	736
- rozwiązanie rezerw z tytułu zapłaty	94	78
- wykorzystanie z tytułu umorzenia i sprzedaży należności	58	
- anulowania	60	658
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	1 082	996

Zwiększenia i zmniejszenia odpisów aktualizujących wartość należności ujęto w rachunku zysków i strat w pozycji „pozostałe koszty operacyjne”.

9.10 Zaliczki

ZALICZKI	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) długoterminowe, w tym:	72	9 649
- czynsz za dzierżawę gospodarstwa rolnego	72	9 649
b) krótkoterminowe, w tym:	827	1 398
- czynsz za dzierżawę gospodarstwa rolnego	24	742
- koszty wydziałowe produkcji sezonowej	95	141
- zaliczki na dostawy	420	259
- ubezpieczenie majątkowe	205	172
- pozostałe	83	84
Razem	899	11 047

9.11 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Środki pieniężne w banku i w kasie	6 825	3 315
Środki pieniężne w drodze	0	11
Lokaty krótkoterminowe	23 813	20 850
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem	30 638	24 176
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek z grupy kapitałowej na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY (STRUKTURA WALUTOWA)	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) w walucie polskiej	26 954	23 461
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 684	715
B1. jednostka/waluta USD/tys.	173	59
tys. zł	591	381
b2. jednostka/waluta EURO/tys.	758	79
tys. zł	3 093	334
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem	30 638	24 176

9.12 Kapitał podstawowy

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Data rejestracji
A	zwykłe, na okaziciela	Nieuprzywile- jowane	brak ograniczeń	83 mln	4 980	09.05.2008
B	zwykłe, na okaziciela	Nieuprzywile- jowane	brak ograniczeń	12 mln	720	30.09.2014
Liczba akcji razem				95 mln		
Kapitał zakładowy, razem					5 700	
Wartość nominalna jednej akcji = 0,06 zł						

Według najlepszej wiedzy struktura własnościowa na dzień sprawozdawczy przedstawiała się następująco:

- Maksymilian Maciej Skotnicki - liczba głosów: 20.395.465; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA – 21,47 %
- Epsilon Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych - liczba głosów: 21.444.561; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA – 22,57 %
- Michał Skotnicki - liczba głosów: 10.700.011; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA – 11,26%.
- Newth Jonathan Reginald liczba głosów: 7.995.200; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA – 8,42%
- Mazowiecka Korporacja Finansowa Sp. z o.o. – liczba głosów: 5.397.343; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA - 5,68% ,
- Krzysztof Borkowski (pośrednio poprzez podmioty powiązane, w tym m.in. Mazowiecka Korporacja Finansowa) – liczba głosów: 7.923.409; udział w ogólnej liczbie głosów na WZA - 8,34%
- Richie Holding Ltd - liczba głosów 6.133.100, udział w ogólnej liczbie głosów na WZA – 6,46%

Nikt z pozostałych akcjonariuszy nie zgłosił stanu posiadania co najmniej 5% udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA.

9.13 Kapitały zapasowe i rezerwowe

KAPITAŁ ZAPASOWY	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	7 562	7 562
b) utworzony ustawowo	1 660	1 660
c) utworzony z przeszacowań majątku (niepodlegający podziałowi)	31 122	31 122
d) utworzony z zysków	14 759	12 324
Kapitał zapasowy, razem	55 103	52 668

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE (WEDŁUG CELU PRZEZNACZENIA)	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- fundusz inwestycyjny	69 315	53 397
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	69 315	53 397

Fundusz inwestycyjny został utworzony z zatrzymanych zysków.

KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	(224)	(304)
- podatek odroczony od skutków przeszacowania	52	26
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	(172)	(278)

9.14 Niepodzielny wynik

NIEPODZIELNY WYNIK	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- nierozliczony zysk (strata) lat ubiegłych	(2 028)	(888)
- wynik netto za okres	13 364	17 600
Niepodzielny wynik lat razem	11 336	16 712

9.15 Kredyty i pożyczki

Długoterminowe

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) powyżej 1 roku do 3 lat	10 283	8 656
b) powyżej 3 do 5 lat	7 512	5 227
c) powyżej 5 lat	7 535	8 487
Zobowiązania długoterminowe, razem	25 330	22 370

LP	Rodzaj kredytu	Kredytobiorca	Kwota kredytu wg umowy	Waluta	Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty	Waluta	Stopa procentowa	Termin spłaty
1	Kredyt preferencyjny na modernizację urządzeń. Kapitał będzie spłacany w ratach kwartalnych, natomiast odsetki płacone są miesięcznie od kwoty zadłużenia	PEPEES	1 295	PLN	235 (wartość bilansowa 225)	PLN	1,6 stopy redyskontowej weksli, z tego emitent płaci 0,25 oprocentowania kredytu, lecz nie mniej niż 2% w stosunku rocznym; w pozostałej wysokości dopłaca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;	30.11.2018
2	Kredyt inwestycyjny na budowę suszarni skrobi, węzła rozładunku oraz stacji uzdatniania wody	PEPEES	9 822	PLN	5 772	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększona o marżę Banku	25.02.2022
3	Kredyt inwestycyjny na modernizację instalacji odpylania kotłów parowych	PEPEES	1 200	PLN	861	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększona o marżę Banku	31.12.2020
4	Kredyt inwestycyjny przeznaczony na finansowanie i refinansowanie nabycia 100% udziałów w spółce Gospodarstwo Rolne Ponary	PEPEES	10 530	PLN	7 055	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 1-miesięcznych powiększona o marżę Banku	30.06.2025
5	Kredyt konsorcjalny inwestycyjny na realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego „Budowa biogazowni w	CHP Energia	12 830	PLN	11 984	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększona o marżę Banku	31.12.2023

	Gminie Szepietowo							
6	Kredyt obrotowy, związany z prowadzoną działalnością gospodarczą	CHP Energia	800	PLN	690	PLN	Stopa bazowa SBR Bank powiększona o marżę Banku	31.12.2019
7	Kredyt obrotowy na finansowanie bieżących zobowiązań związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą	CHP Energia	3 000	PLN	2 760	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększona o marżę Banku	31.05.2022
8	Kredyt inwestycyjny z przeznaczeniem na finansowanie / refinansowanie zakupu nieruchomości przez PPZ Bronisław	PPZ Bronisław	800	PLN	634	PLN	Stopa oprocentowania WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększona o marżę Banku	30.11.2021
9	Pożyczka	PEPEES	533	PLN	267	PLN	0%	13.06.2018

Kredyty preferencyjne zostały wycenione zgodnie z MSR 39, a różnicę pomiędzy kwotą otrzymaną, a zdyskontowaną ujęto jako dotacja rządowa w rozliczeniach międzyokresowych.

Zabezpieczenia

Ad. 1

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka zwykła w wysokości 1.295 tys. PLN, hipoteka kaucyjna do kwoty 880,6 tys. PLN, przewłaszczenie na maszynach i urządzeniach na kwotę 1.295 tys. PLN, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej, weksel in blanco, pełnomocnictwo do rachunków bankowych.

Ad. 2

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka umowna w wysokości 14.734 tys. PLN, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej, oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Ad. 3

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka zwykła do kwoty 1.800 tys. zł, weksel in blanco, pełnomocnictwo do rachunków bankowych.

Ad. 4

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka łączna do kwoty 15.795 tys. zł, przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia, zastawy rejestrowe na 32.400 sztukach udziałów (100% udziałów) w spółce Gospodarstwo Rolne Ponary, weksel własny in blanco.

Ad. 5

Zabezpieczeniem kredytu konsorcjalnego są następujące hipoteki umowne wystawione na trzech wierzycieli:

- w wysokości 8.288 tys. PLN na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepietowie,
- w wysokości 6.761 tys. PLN na rzecz Banku Spółdzielczego w Brańsku,
- w wysokości 6.761 tys. PLN na rzecz Banku Spółdzielczego Oddział w Andrzejewie.

Ponadto zabezpieczeniem kredytu konsorcjalnego są: weksle in blanco wraz z deklaracją wekslową, poręczenia wekslowe, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego, przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia, zastaw rejestrowy w wysokości 15.227 tys. zł na środkach trwałych na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepietowie.

Ad. 6

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka umowna w wysokości 1.360 tys. PLN, na rzecz Spółdzielczego Banku Rozwoju Oddział w Szepietowie, weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego.

Ad. 7

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka umowna w wysokości 5.100 tys. PLN, której wierzycielem jest Spółdzielczy Bank Rozwoju Oddział w Szepietowie, weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego, przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia od ryzyk budowlanych oraz z umowy ubezpieczenia budynków i budowli.

Ad. 8

Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka umowna w wysokości 1.200 tys. PLN, której wierzycielem jest Bank Zachodni WBK z siedzibą we Wrocławiu oraz poręczenie wekslowe wraz z deklaracją wekslową.

Ad. 9 Zabezpieczeniem pożyczki jest zastaw rejestrowy na środku trwałym, będącym przedmiotem pożyczki.

Krótkoterminowe

LP	Rodzaj kredytu	Kredytobiorca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy	Waluta	Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty	Waluta	Stopa procentowa	Termin spłaty
1	Kredyt w rachunku bieżącym	PEPEES	4 000	PLN	0	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
2	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	PEPEES	10 000	PLN	7 641	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku.	31.08.2018
3	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	PEPEES	16 000	PLN	16 000	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
4	Kredyt w rachunku bieżącym	ZPZ Lublin	500	PLN	0	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
5	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	ZPZ Lublin	3 000	PLN	2 021	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
6	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	ZPZ Lublin	1 500	PLN	1 500	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018

LP	Rodzaj kredytu	Kredytobiorca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy	Waluta	Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty	Waluta	Stopa procentowa	Termin spłaty
7	Kredyt w rachunku bieżącym	PPZ Bronisław	500	PLN	0	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
8	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	PPZ Bronisław	3 000	PLN	2 075	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
9	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	PPZ Bronisław	8 000	PLN	4 898	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
10	Kredyt w rachunku bieżącym	PEPEES	4 000	PLN	0	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2017
11	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	PEPEES	10 000	PLN	10 000	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku.	31.08.2018
12	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	PEPEES	16 000	PLN	16 000	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
13	Kredyt w rachunku bieżącym	ZPZ Lublin	500	PLN	0	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
14	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	ZPZ Lublin	3 000	PLN	1 395	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
15	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	ZPZ Lublin	1 500	PLN	1 500	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
16	Kredyt w rachunku bieżącym	PPZ Bronisław	500	PLN	292	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
17	Kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym	PPZ Bronisław	3 000	PLN	2 792	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
18	Kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym	PPZ Bronisław	8 000	PLN	8 000	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	31.08.2018
19	Kredyt obrotowy, związany z prowadzoną działalnością gospodarczą	CHP Energia	2 500	PLN	2 500	PLN	1 mies. WIBOR+ marża banku	13.09.2018

LP	Rodzaj kredytu	Kredytobiorca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy	Waluta	Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty	Waluta	Stopa procentowa	Termin spłaty
20	Pożyczka od kontrahenta	CHP Energia	1.500	PLN	2 (do spłaty pozostały wyłącznie odsetki od pożyczki)	PLN	1 mies. WIBOR + marża	07.12.2017
	RAZEM		97 000	PLN	76 616*	PLN		

*W sprawozdaniu z sytuacji finansowej jest kwota 81.534; różnica dotyczy części kredytów długoterminowych, które zostaną spłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Zabezpieczenia

Dziewięć pierwszych kredytów uzyskano na podstawie jednej umowy tzw. „Umowy o multiliniję”. Zabezpieczeniem powyższych kredytów jest:

- hipoteka umowna łączna w wysokości 58 500 tys. PLN na nieruchomościach:
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości:
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- zastaw rejestrowy na środkach należących do PEPEES S.A.
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych
- zastaw rejestrowy na zapasach o wartości nie niższej niż 145% salda kredytu obrotowego wraz z cesją polisy ubezpieczeniowej zapasów
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej zapasów
- przelew wierzytelności wynikających z tytułu prowadzonej działalności spółek PEPEES S.A., PPZ Bronisław S.A., ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- weksel in blanco z deklaracją wekslową.

Następne dziewięć kredytów zostało udzielonych na podstawie tzw. „Umowy limitu kredytowego wielocelowego”, której zabezpieczeniem jest:

- weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową wystawiony przez:
  - PEPEES S.A.
  - PPZ Bronisław S.A.
  - ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- hipoteka umowna do kwoty 58 500 tys. PLN na nieruchomościach:
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości:
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- zastaw rejestrowy na środkach trwałych
  - należących do PEPEES S.A.
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych
- zastaw rejestrowy na zapasach

- należących do PEPEES S.A.
- należących do PPZ Bronisław S.A.
- należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej zapasów
- cesja generalna 40% należności
  - należących do PEPEES S.A.
  - należących do PPZ Bronisław S.A.
  - należących do ZPZ Lublin Sp. z o.o.

Ad. 19

Zabezpieczeniem kredytu jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, poręczenie wekslowe udzielone przez PEPEES S.A. oraz pełnomocnictwo do rachunku bieżącego.

Ad.20

Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel in blanco.

9.16 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) długoterminowe (od roku do 5 lat)	7 446	4 677
b) krótkoterminowe (do roku)	2 587	1 901
Razem	10 033	6 578

Powyższe zobowiązanie wynika z umów zawartych na sfinansowanie samochodów osobowych oraz maszyn i urządzeń. Płatności dokonywane są w comiesięcznych ratach zgodnie z harmonogramem spłat, ostatnia płatność nastąpi w listopadzie 2023 roku. Zobowiązanie jest oprocentowane według zmiennej stopy procentowej WIBOR 1M oraz marży. Zgodnie z postanowieniami umów, na Leasingobiorcę przechodzą wszystkie uprawnienia związane z rękojmią i gwarancją. Wyjątkiem jest możliwość odstąpienia od umowy sprzedaży, które to uprawnienie przysługuje wyłącznie Leasingodawcy. Do obowiązków Leasingobiorcy należy terminowa płatność rat, zgodnie z zaakceptowanym przez niego harmonogramem. W przypadku opóźnień w płatnościach rat lub ich braku, Leasingodawcy przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy i zwrotu przedmiotu leasingu. Po zakończeniu umowy leasingu własność przedmiotu leasingu jest przenoszona przez Leasingodawcę na Leasingobiorcę.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	2017	2018-2022	Razem
Wartość nominalna opłat leasingowych	2 842	7 865	10 707
Przyszłe koszty finansowe	(255)	(419)	(674)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	2 587	7 446	10 033

9.17 Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH I PODOBNYCH (WG TYTUŁÓW)	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) długoterminowe, w tym:	2 249	2 240
- odprawy emerytalne	429	390
- nagrody jubileuszowe	1 820	1 850
b) krótkoterminowe, w tym:	327	331
- odprawy emerytalne	38	39
- nagrody jubileuszowe	289	292
Razem	2 576	2 571

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH I PODOBNYCH (WG TYTUŁÓW)	2017 rok	2016 rok
a) stan na początek okresu	2 571	2 749
- odprawy emerytalne	429	340
- nagrody jubileuszowe	2 142	2 409
b) zwiększenia (z tytułu)	425	118
- odprawy emerytalne	85	107
- nagrody jubileuszowe	340	11
c) wykorzystanie (z tytułu)	304	211
- odprawy emerytalne	18	13
- nagrody jubileuszowe	286	198
d) rozwiązanie (z tytułu)	116	85
- odprawy emerytalne	28	5
- nagrody jubileuszowe	88	80
d) stan na koniec okresu	2 576	2 571
- odprawy emerytalne	468	429
- nagrody jubileuszowe	2 108	2 142

W PEPEES S.A. nagrody jubileuszowe wypłacane są pracownikom, legitymującym się co najmniej 20-letnim stażem pracy ogółem, co 5 lat. Do okresu pracy uprawniającego pracownika do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej wlicza się okresy pracy w PEPEES S.A. oraz spółkach wyodrębnionych z PEPEES S.A. z zastrzeżeniem przejścia pracownika z PEPEES S.A. do tych spółek na podstawie art. 23¹ Kodeksu Pracy oraz okresy pracy we wszystkich jednostkach będących pracodawcami w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy oraz okresy pracy na roli w przypadku przejścia gospodarstwa rolnego na własność przez pracownika.

Warunkiem nabycia prawa do nagrody jubileuszowej jest przepracowanie w PEPEES S.A. i spółkach zależnych wyodrębnionych z PEPEES S.A., z zastrzeżeniem przejścia pracownika z PEPEES S.A. do tych spółek na podstawie art. 23¹ Kodeksu Pracy, co najmniej 5 lat.

Podstawę wymiaru nagrody stanowi równość 150% płacy minimalnej brutto określonej na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów.

Kwota nagrody jubileuszowej będzie naliczana jedynie za czas pracy w PEPEES S.A. oraz w spółkach wyodrębnionych z PEPEES S.A. z zastrzeżeniem przejścia pracownika z PEPEES S.A. do tych spółek na podstawie art. 23¹ Kodeksu Pracy.

Wysokość nagrody w zależności od stażu pracy ogółem wynosi następujący procent podstawy wymiaru:

- po 20 latach pracy 200%,
- po 25 latach pracy 250%,
- po 30 latach pracy 300%,
- po 35 latach pracy 350%,
- po 40 latach pracy i każdym następnym 5-letnim okresie pracy 400%.

Pracownikom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wysokość nagrody jubileuszowej nalicza się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy określonego w umowie o pracę.

Odprawy emerytalne i rentowe w Spółce wypłacane są zgodnie z zapisami art. 92¹ Kodeksu Pracy.

Pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty inwalidzkiej lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Emeryci i renciści ponownie zatrudnieni nie nabywają ponownie prawa do odprawy.

Wysokość zobowiązań w **ZPZ Lublin** na poszczególne okresy została wyliczona przez niezależnego aktuarium.

Podstawę wymiaru nagrody stanowi wynagrodzenie zasadnicze w dniu nabycia prawa do nagrody. Wysokość nagrody jest zależna od stażu pracy i wynosi za każde przepracowane 5 lat 100% wynagrodzenia zasadniczego.

Okresy pracy uprawniające do odprawy zostały określone w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy. Po przepracowaniu 20 i więcej lat wysokość odprawy wynosi 200% płacy zasadniczej. Pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa.

Podstawowe założenia aktuarialne	Dzień bilansowy	Dzień bilansowy
	31.12.2017	31.12.2016
Roczna stopa wzrostu wynagrodzeń	3,50%	3,50%
Stopa dyskontowa	3,20%	3,40%

9.18 Zobowiązania z tytułu dostaw oraz pozostałe zobowiązania

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	15 026	11 956
- do 12 miesięcy	15 026	11 956
- z tytułu ubezpieczeń społecznych, podatków, ceł, i innych świadczeń	2 614	2 753
- z tytułu wynagrodzeń	1 596	1 276
- zaliczki otrzymane na dostawy	375	662
- inne	732	397
Razem zobowiązania z tytułu dostaw oraz pozostałe	20 343	17 044

9.19 Pochodne instrumenty finansowe

Na dzień bilansowy 31.12.2017 Grupa PEPEES nie posiadała nierozliczonych kontraktów terminowych.

9.20 Rezerwy i bierne rozliczenia międzyokresowe

REZERWY, BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE, PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW (WG TYTUŁÓW)	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
a) długoterminowe, w tym:	6 901	7 687
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	6 901	7 679
- dopłaty do kredytów	-	8
b) krótkoterminowe, w tym:	1 978	1877
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	625	491
- dopłaty do kredytów	8	22
- koszty ochrony środowiska	123	165

REZERWY, BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE, PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW (WG TYTUŁÓW)	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- rezerwy na wynagrodzenia	616	498
- niezafakturowane usługi	31	71
- wykorzystane prawo do emisji gazów	305	337
- rezerwa na premie dla Zarządu i pracowników	270	284
- pozostałe	-	9
Razem	8 879	9 564

ZMIANA STANU REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	2017 rok	2016 rok
a) stan na początek okresu	1 877	1 722
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	491	262
- rezerwy na świadczenia wykonane przez kontrahentów	71	38
- dopłaty do kredytów	22	62
- opłata za korzystanie ze środowiska	165	126
- rezerwy na wynagrodzenia	498	363
- prawo do emisji gazów	337	676
- premia dla Zarządu	284	195
- pozostałe	9	-
b) zwiększenia (z tytułu)	1 476	1 716
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	211	385
- rezerwa na wykorzystane prawa do emisji CO2	305	337
- opłata za korzystanie ze środowiska	123	164
- rezerwy na wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe	536	478
- rezerwy na świadczenia wykonane przez kontrahentów	31	59
- premia dla Zarządu i pracowników	270	284
- pozostałe	-	9
c) wykorzystanie (z tytułu)	1 375	1 561
- opłata za korzystanie ze środowiska	165	125
- rezerwy na wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe	418	343
- rezerwa na wykorzystane prawa do emisji CO2	337	676
- rezerwa na świadczenia wykonane przez kontrahentów	71	26
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	77	156
- dopłaty do kredytów	14	40
- premia dla Zarządu i pracowników	284	195
- pozostałe	9	-
e) stan na koniec okresu	1 978	1 877
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	625	491
- dopłaty do kredytów	8	22
- rezerwa na wykorzystane prawa do emisji CO2	305	337
- opłata za korzystanie ze środowiska	123	165
- rezerwy na wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe	616	498
- premia dla Zarządu i pracowników	270	284
- rezerwy na świadczenia wykonane przez kontrahentów	31	71
- pozostałe	-	9

9.21 Odroczonego podatek dochodowy*Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego*

REZERWY Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Różnica pomiędzy wartością bilansową, a podatkową rzeczowych aktywów trwałych	6 287	5 713
Niezrealizowane różnice kursowe	2	-
Należne, lecz nieotrzymane odsetki	(36)	5
Inne	5	4
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku	6 258	5 722

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

AKTYWA Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Różnica pomiędzy wartością bilansową, a podatkową rzeczowych aktywów trwałych	-	422
Niewypłacone wynagrodzenia	150	139
Rezerwa na premie dla Zarządu i pracowników	51	54
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	100	79
Świadczenia emerytalne i nagrody jubileuszowe	489	488
Niezrealizowane różnice kursowe	48	58
Odpisy aktualizujące należności	-	1
Odpisy aktualizujące zapasy	45	35
Odpisy aktualizujące udziały	565	-
Zobowiązania z tytułu przedmiotu leasingu	1 385	700
Korekty konsolidacyjne –zyski zatrzymane	(585)	116
Rezerwa na wykorzystane prawo do emisji CO2	58	64
Rezerwa na świadczenia	-	4
Wycena majątku	2 456	-
Strata podatkowa	81	197
Pozostałe	6	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku	4 849	2 357

10. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów**10.1 Przychody ze sprzedaży produktów**

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (STRUKTURA RZECZOWA - RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	2017 rok	2016 rok
• z działalności kontynuowanej	203 379	170 534
- produkty ziemniaczane	199 329	165 939
- energia cieplna	352	3 429
- energia elektryczna	3 698	1 054
- inne wyroby	-	112
• z działalności zaniechanej	-	-
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	203 379	170 534

10.2 Przychody ze sprzedaży usług

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY USŁUG (STRUKTURA RZECZOWA - RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	2017 rok	2016 rok
- przychody z dzierżawy nieruchomości	1 109	384
- przesył energii elektrycznej	54	55
- dostawa wody i odprowadzanie ścieków	1	-
- wynajem urządzeń i samochodu	216	5
- usługi dla rolników	423	355
- pozostałe usługi	28	215
Przychody netto ze sprzedaży usług, razem, w tym:	1 831	1 014
• z działalności kontynuowanej	1 831	1 014

10.3 Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I MATERIAŁÓW (STRUKTURA RZECZOWA - RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	2017 rok	2016 rok
- ziemniaki	9 129	8 470
- produkty ziemniaczane	1 860	1 318
- środki ochrony roślin	3 648	3 531
- materiały i odpady (złom, makulatura, odcisk pofermentacyjny)	454	808
- certyfikaty energetyczne	3 742	-
- pozostałe	230	-
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	19 063	14 127
z działalności kontynuowanej	19 063	14 127

10.4 Koszty według rodzaju

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	2017 Rok	2016 Rok
a) amortyzacja	9 193	7 047
b) zużycie materiałów i energii	122 605	107 310
c) usługi obce	22 038	16 490
d) podatki i opłaty	4 819	3 854
e) wynagrodzenia	24 637	20 222
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5 558	4 643
g) pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	1 912	1 373
- koszty reprezentacji i reklamy	379	190
- podróże służbowe	166	155
- koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych	418	362
- koszty analiz, badań i ekspertyz naukowych	355	259
- pozostałe koszty	594	397
Koszty według rodzaju, razem	190 762	160 939
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	(9 296)	(9 031)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(1 441)	(1 582)
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(11 475)	(8 920)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(26 874)	(19 484)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	141 676	121 922

10.5 Koszty świadczeń pracowniczych

KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	2017 Rok	2016 Rok
e) koszty wynagrodzeń, w tym:	24 637	20 222
- wynagrodzenia z tytułu umów o pracę	22 473	17 772
- wynagrodzenia z tytułu umów zleceń i podobnych	1 330	1 523
- wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej	609	622
- odprawy ekonomiczne i nagrody jubileuszowe	135	206
- rezerwy na wynagrodzenia z tytułu niewykorzystanych urlopów	104	46
- rezerwy z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych	-	(36)
- rezerwy na premie dla Zarządu i pracowników	(14)	89
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	5 558	4 643
- koszty ubezpieczeń społecznych	4 027	3 306
- odpisy na fundusz pracy	436	342
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych	608	489
- koszty szkoleń pracowniczych	129	87
- odzież robocza	152	206
- koszty badań lekarskich i BHP	163	108
- pozostałe świadczenia	43	105
Razem koszty świadczeń pracowniczych	30 195	24 865

10.6 Pozostałe przychody operacyjne

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	2017 Rok	2016 Rok
a) zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	89	1 155
b) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	108	11
- spłata należności	108	11
c) dotacje rządowe, w tym:	651	420
- dotacje do rzeczowych aktywów trwałych	625	358
- dotacje do kredytów inwestycyjnych	26	62
d) pozostałe, w tym:	217	310
- otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	165	216
- nadwyżki majątku	6	46
- inne koszty	46	48
Pozostałe przychody operacyjne,	1 065	1 896

10.7 Pozostałe koszty operacyjne

INNE KOSZTY OPERACYJNE	2017 Rok	2016 Rok
a) strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	6	-
b) pozostałe, w tym:	4 885	436
- darowizny	54	26
- koszty likwidacji niefinansowych aktywów trwałych	-	54
- koszty sądowe i postępowania spornego	53	4

INNE KOSZTY OPERACYJNE	2017 Rok	2016 Rok
- odpis aktualizujący wartość firmy	4 346	-
- odpis należności	42	76
- nieplanowane odpisy amortyzacji	38	1
- zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	43	79
- odpisane należności	45	39
- ubytki naturalne ponad normę	-	42
- niedobory	35	-
- koszty usunięcia awarii	-	29
- składki członkowskie	-	2
- koszty komornicze	1	26
- koszty napraw powypadkowych	168	
- przekwalifikowanie wyrobów	26	55
- pozostałe	34	3
Pozostałe koszty operacyjne, razem, w tym:	4 891	436
- z działalności zaniechanej	-	-

10.8 Koszty finansowe

KOSZTY FINANSOWE	2017 Rok	2016 Rok
a) odsetki od kredytów i pożyczek	1 886	1 011
b) pozostałe odsetki	28	5
c) ujemne różnice kursowe	1 203	38
- zrealizowane	1 254	38
- niezrealizowane	(51)	
d) inne koszty finansowe	454	461
- prowizje od kredytów i zwrot opłat BFG	137	220
- opłaty leasingowe	246	137
- aktualizacja wartości kredytu	32	72
- dyskonto od wykupu wierzytelności	16	18
- odpisy aktualizujące wartość należności z tyt. odsetek		16
- rezerwy na koszty finansowe	23	10
- pozostałe odsetki		4
Koszty finansowe, razem	3 571	1 515

10.9 Przychody finansowe

PRZYCHODY FINANSOWE	2017 Rok	2016 Rok
a) dywidendy	122	122
b) odsetki od pożyczek	28	288
c) odsetki od lokat	124	110
d) odsetki od należności	88	86
e) przychody ze zbycia aktywów finansowych	7	
Przychody finansowe, razem	369	606

10.10 Podatek dochodowy

PODATEK DOCHODOWY	2017 Rok	2016 Rok
Podatek bieżący	(5 387)	(5 133)
Podatek odroczony	(73)	356
Podatek dochodowy, razem	(5 460)	(4 777)
- z działalności zaniechanej	-	-

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej :

Wyszczególnienie	2017 Rok	2016 Rok
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	18 651	22 675
Wyłączenia konsolidacyjne	368	2 368
Straty podatkowe spółek	2 198	
Wynik finansowy brutto bez wyłączeń konsolidacyjnych	21 217	25 043
Podatek dochodowy wg ustawowej stawki 19%	(4 031)	(4 758)
Podatek od trwałych różnic pomiędzy zyskiem brutto a podstawą opodatkowania	(1 429)	(19)
Obciążenie wyniku według efektywnej stopy wynoszącej 29,27% w 2017 r. i 21,06% w 2016 r.	(5 460)	(4 777)

Grupa nie stanowi podatkowej grupy kapitałowej wg przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Każda ze spółek rozlicza podatek dochodowy samodzielnie.

W roku 2017 zostało odprowadzone 5.293 tys. złotych podatku dochodowego, w tym za rok 2016 – 2.573 tys. zł, a za rok bieżący 2.720 tys. zł. Należny podatek, zgodnie z osiągniętymi dochodami podatkowymi, wynosi 5.460 tys. złotych. Zobowiązania z tytułu podatku bieżącego wynoszą 2.887 tys. zł.

10.11 Zysk oraz całkowity dochód przypadający na jedną akcję

Zysk na akcję wyliczono jako iloraz zysku przypadającego na udziały jednostki dominującej za dany okres do średnioważonej liczby akcji. Wszystkie akcje są zwykłe na okaziciela.

Średnioważona liczba akcji				
początek okresu	koniec okresu	ilość dni (A)	liczba akcji w danym okresie (B)	(A) x (B) / 365
2017-01-01	2017-12-31	365	95 000 000	95 000 000
suma:		365	średnia ważona:	95 000 000

ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	2017 rok	2016 rok
Zysk (strata) netto	13 364	17 600
Średnioważona liczba akcji	95 000 000	95 000 000
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	0,141	0,185
Zysk netto, zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	13 364	17 600
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	95 000 000	95 000 000
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych)	0,141	0,185

CAŁKOWITY DOCHÓD (STRATA) NA JEDNĄ AKCJĘ	2017 rok	2016 rok
Całkowity dochód (strata) netto w tys. zł	13 470	17 713
Liczba akcji	95 000 000	95 000 000
Całkowity dochód (strata) na jedną akcję w złotych	0,142	0,186

11. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

11.1 Uzgodnienie kwot ujętych w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z saldem środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w bilansie

Wyszczególnienie	2017 rok	2016 rok
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	30 638	24 176
Kredyty w rachunku bieżącym	(292)	(1 062)
Różnice kursowe z wyceny środków pieniężnych	10	4
Stan środków pieniężnych w rachunku przepływów pieniężnych	30 356	23 118

11.2 Transakcje o charakterze niepieniężnym

Wyszczególnienie	2017 rok	2016 rok
Nabycie aktywów poprzez leasing finansowy	(5 937)	(2 009)
Wycena kredytu według skorygowanego kosztu (zmiana)	32	73
Naliczone, lecz niezapłacone odsetki od pożyczki	210	-

11.3 Niewykorzystane limity w rachunku bieżącym

Na dzień 31.12.2017 Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi w rachunku bieżącym środkami kredytowymi w kwocie 9.708 tys. zł (31.12.2016: 8.938 tys. zł).

12. Pozycje warunkowe

a) zobowiązania warunkowe

Na majątku spółek z Grupy ustanowione są hipoteki i zastawy oraz przelewy wierzytelności z umów ubezpieczeniowych majątku, będące zabezpieczeniem kredytów.

Spółka PEPEES otrzymuje dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych. Wartość dopłat otrzymanych do 31.12.2017 wynosi 972 tys. złotych. W przypadku niespełnienia warunków zawartych w umowach kredytowych, tj. m.in. :

- niespłacania rat i odsetek w ustalonych w umowach terminach,
- niezrealizowania inwestycji zgodnie z planem,
- wykorzystania kredytu niezgodnie z przeznaczeniem,

dopłaty podlegają zwrotowi. Spółce nie grozi niespełnienie powyższych warunków, ponieważ inwestycje już zostały zrealizowane zgodnie z planem i kredyty wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a raty i odsetki Spółka spłaca w ustalonym terminie.

Mogą wystąpić zobowiązania wynikające z umów o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. Umowy takie są zawarte z kilkoma osobami w spółce Emitenta. W przypadku rozwiązania z nimi stosunku pracy Spółka ma obowiązek wypłacić odszkodowanie w kwocie ok. 818 tys. złotych. Na dzień bilansowy istnieje nie rozstrzygnięte postępowanie sądowe z powództwa EPSILON Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwał podjętych na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki w dniu 25 kwietnia 2017 r. 20 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił powództwo EPSILON.

b) aktywa warunkowe

Grupa posiada w wieczystym użytkowaniu 680.849 m² gruntów, których wartość na dzień 31.12.2017 wynikająca z decyzji ustalającej opłatę roczną wynosi 13.603 tys. złotych (31.12.2016- 13.603 tys. zł). Wartość rynkowa jest zbliżona do tej wynikającej z decyzji. Spółki z Grupy płacą corocznie opłatę w wysokości 3% od wartości. Opłata w roku 2017 i roku poprzednim wynosi 415 tys. złotych.

13. Transakcje z podmiotami powiązanymi

13.1 Transakcje emitenta ze spółkami zależnymi

a) Przychody ze sprzedaży produktów i towarów

Rodzaje przychodów	2017 rok	2016 rok
Przychody ze sprzedaży wyrobów jednostkom zależnym	172	456
Przychody ze sprzedaży towarów jednostkom zależnym	105	239
Przychody ze sprzedaży surowców do produkcji jednostkom zależnym	2 320	2 004
Przychody ze sprzedaży usług jednostkom zależnym	271	
Przychody ze sprzedaży środków trwałych	48	
Razem przychody od jednostek powiązanych	2 916	2 699

Cenę sprzedaży ustala się stosując metodę „koszt plus”, bądź na podstawie cenników obowiązujących z podmiotami niepowiązanymi.

b) Zakupy towarów i usług

Rodzaje zakupów	2017 rok	2016 rok
Zakupy produktów od jednostek zależnych	4 518	6 546
Zakupy usług od jednostek zależnych	228	85
Zakupy towarów od jednostek zależnych	3 478	699
Razem zakupy od jednostek powiązanych	8 224	7 330

c) odsetki od udzielonych pożyczek i poręczeń

Rodzaje	2017 rok	2016 rok
ZPZ Lublin	128	128
PPZ BRONISŁAW	167	224
CHP Energia	264	282
Razem	559	634

d) Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

Rozrachunki z podmiotami zależnymi	2017 rok	2016 rok
Należności - CHP Energia	196	199
Zaliczki - CHP Energia	162	1 250
Należności - OZENERGY	5	6
Zobowiązania - ZPZ Lublin	148	129
Zobowiązania - PPZ BRONISŁAW	1 979	58
Zobowiązania - CHP Energia	42	
Saldo rozrachunków z jednostkami powiązanymi	(1 806)	1 268

e) Saldo rozrachunków z tytułu pożyczek

Podmiot zależny	Kwota pożyczki wg umowy	Stan zadłużenia na dzień	
		31.12.2017	31.12.2016
ZPZ Lublin	3 000	3 000	3 011
PPZ BRONISŁAW	4 800	2 000	4 673
CHP Energia	3 537	2 619	710
Razem należności od jednostek powiązanych	11 337	7 619	8 394

Wszystkie transakcje z jednostkami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

13.2 Transakcje emitenta z akcjonariuszami

Emitent zakupił od akcjonariuszy (podmioty powiązane), posiadających na dzień bilansowy 32,73% głosów na walnym zgromadzeniu, udziały w spółce Gospodarstwo Rolne PONARY Sp z o.o. (nota 6)

13.3 Transakcje emitenta z kluczowym personelem kierowniczym i nadzorującym**a) świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego (członków Zarządu) oraz członków Rady Nadzorczej (w tys. zł)**

Zarząd w tys. zł:	Rok 2017	Rok 2016
Krótkoterminowe świadczenia	1 530	1 136
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	180
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Płatności w formie akcji	0	0
Rada Nadzorcza w tys. zł		
Krótkoterminowe świadczenia	319	338
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Płatności w formie akcji	0	0

b) transakcje z członkami kluczowego personelu oraz bliskimi członkami ich rodzin

W okresie sprawozdawczym Spółka nie zawierała transakcji z członkami kluczowego personelu i bliskimi członkami ich rodzin.

14. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarządy spółek weryfikują i uzgadniają zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka - zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim kredytów, których oprocentowanie zależy od stopy redyskonta weksli oraz stawki WIBOR. W związku z tym, że wszystkie kredyty długoterminowe są preferencyjne o niskiej stawce oprocentowania ryzyko stopy procentowej nie jest wysokie i Spółka nie zawierała kontraktów na zamianę stóp procentowych.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto w ujęciu rocznym na racjonalne możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmiennych innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej).

Zwiększenia/zmniejszenia o pkt procentowe	Wpływ na wynik	
	Rok 2017	Rok 2016
Zwiększenie oprocentowania kredytów o 1%	(521)	(529)
Zmniejszenie oprocentowania kredytów o 1%	521	529

Ryzyko walutowe

- Grupa narażona jest na ryzyko związane przede wszystkim z walutą euro z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania sprzedaży na eksport i do krajów Unii Europejskiej. Grupa nie zabezpieczała się przed ryzykiem walutowym żadnymi instrumentami finansowymi (np. opcjami walutowe lub innymi instrumentami pochodnymi). Specyfika działalności sprawia, że obok wpływów walutowych ze sprzedaży towarów występują też duże zakupy w walucie euro. Pozycje te w znaczący sposób bilansują się i per saldo zmniejszają wpływ ryzyka walutowego na działalność i wyniki finansowe.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto, w związku ze zmianą wartości przychodów i kosztów w przypadku wahania kursu USD i EUR o 0,1 PLN/EUR/USD

Zwiększenia/zmniejszenia kursu walut	Wpływ na wynik	
	Rok 2017	Rok 2016
Wzrost kursu PLN/USD o 0,1	406	282
Wzrost kursu PLN/EUR o 0,1	1 069	1 221
Spadek kursu PLN/USD o 0,1	(406)	(282)
Spadek kursu PLN/EUR o 0,1	(1 069)	(1 221)
Razem wpływ na wynik	+/-1 475	+/-1 503

Ponadto Grupa posiada na rachunku bankowym środki pieniężne i należności w euro i dolarach amerykańskich.

Skutki zmiany kursu posiadanych na dzień bilansowy walut USD i EUR o 0,1 PLN/EUR/USD przedstawia poniższa tabela.

Zwiększenia/zmniejszenia kursu walut	Wpływ na wynik	
	2017	2016
Wzrost kursu PLN/USD o 0,1	67	42
Wzrost kursu PLN/EUR o 0,1	167	133
Spadek kursu PLN/USD o 0,1	(67)	(42)
Spadek kursu PLN/EUR o 0,1	(167)	(133)
Razem wpływ na wynik	+/-234	+/-175

Ryzyko cen towarów

Ryzyko cenowe w segmencie „przetwórstwo ziemniaków” jest istotne, ponieważ ceny zależą m.in. od warunków atmosferycznych. W ciągu roku występują wysokie wahania cen, jednak Grupa w tym zakresie nie stosowała dotychczas żadnych zabezpieczeń.

Ryzyko kredytowe

Aktywa finansowe, które mogą potencjalnie narażać Grupę na koncentrację ryzyka kredytowego, obejmują głównie inwestycje, należności z tytułu dostaw i usług oraz należności pozostałe. Środki pieniężne i środki z ograniczoną możliwością dysponowania są lokowane w instytucjach finansowych, które w opinii zarządu spółki są wiarygodne.

Grupa narażona jest w dużym stopniu na ryzyko kredytowe związane przede wszystkim z należnościami handlowymi. Prowadząc działalność handlową, spółka realizuje sprzedaż produktów i usług podmiotom gospodarczym z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. Spółka, w celu zminimalizowania ryzyka kredytowego, a także w celu utrzymywania możliwie najniższego kapitału obrotowego zarządza ryzykiem poprzez obowiązującą procedurę przyznawania kontrahentom limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia. Ocena kontrahentów i ubezpieczenie należności realizowane jest przez firmę KUKA S.A. Przyjęty okres spłaty należności związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 14–60 dni. Kontrahent kupujący z odroczonym terminem płatności jest indywidualnie oceniany pod kątem ryzyka kredytowego. Należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych zgodnie z obowiązującymi procedurami następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

Ryzyko związane z płynnością

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością, a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe krótko- i długoterminowe oraz leasing.

15. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest zapewnienie zdolności do kontynuowania działalności z uwzględnieniem realizacji planowanych inwestycji, przy jednoczesnym zwiększaniu wartości Grupy dla akcjonariuszy.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza kredyty, pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków

pieniężnych. Kapitał własny obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom Jednostki Dominującej.

Dane w tys. złotych

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Kredyty, pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	116 897	105 028
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz inne zobowiązania	20 343	17 044
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	(30 638)	(24 176)
Zadłużenie netto	106 602	97 896
Kapitał własny	141 282	128 199
Kapitał i zadłużenie netto	247 884	226 095
Wskaźnik dźwigni	43,00%	43,30%

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia niezbędnego poziomu finansowania inwestycji założonych w Strategii Grupy Kapitałowej PEPEES na lata 2013-2018.

Wskaźnik dźwigni w roku 2017 utrzymuje się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego.

16. Informacje dotyczące dywidend

Spółki z Grupy Kapitałowej nie wypłacały w okresie sprawozdawczym i porównywalnym dywidend. Zarządy spółek nie deklarowały i nie proponowały dywidend z podziału zysków za rok 2017.

17. Przeciętne zatrudnienie w Grupie

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku 2017	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku 2016
Pracownicy umysłowi	142	129
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	358	290
Osoby korzystające z urlopów wychowawczych i bezpłatnych	4	4
Razem	504	423

18. Wynagrodzenie biegłego rewidenta

Należne wynagrodzenie biegłego rewidenta za przegląd i badanie sprawozdań finansowych spółek z Grupy i skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynosi 60 tys. zł plus podatek VAT. Innych usług biegły rewident Grupie PEPEES nie świadczył.

19. Zdarzenia pod dniem bilansowym

Ważne wydarzenia po dniu bilansowym:

- 4 stycznia Emitent nabyła od akcjonariuszy trzeci pakiet udziałów w spółce Gospodarstwo Rolne Ponary sp. z o.o., stając się 100% właścicielem udziałów w Ponarach.
- 15 lutego Pan Krzysztof Borkowski powiadomił, że wszystkie podmioty z nim powiązane, w tym Mazowiecka Korporacja Finansowa, zbyły wszystkie posiadane akcje spółki PEPEES w wyniku wezwania ogłoszonego przez Maksymiliana i Michała Skotnickich
- 16 lutego Zarząd spółki PEPEES ogłosił informacje o zwołaniu na dzień 24 kwietnia 2018 r. na godz. 12.00 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy.

20. Zatwierdzenie sprawozdania do publikacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 28 marca 2018 r.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.03.2018	Wojciech Faszczeński	Prezes Zarządu	
28.03.2018	Tomasz Rogala	Członek Zarządu/ Dyrektor Finansowy	

PODPIS OSOBY, KTÓRA SPORZĄDZIŁA SPRAWOZDANIE

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.03.2018	Wiesława Załuska	Główna księgowa	